

Brassói Lapok

XL. évfolyam

58. szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétfő

1934. évi március 12

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: postai szétküldéssel postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve havonként 60 lej. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet az előfizetési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegrészen 6 lej, páratlan (jobb) szövegrészen 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király utca 56-58. Telefon-számok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK ERZSÉBETVÁROST!

Kisértetek, amelyek vannak...

Irtó: Tanódy Endre

Miniszterelnökünk, aki éppen olyan ritkán jár a parlamentbe, mint annakidején Brătianu Jonel, legutóbbi szavai után itélve éppen olyan élesre köszörült rövid és súlyos bekezdésekre osztva beszél, ugyanúgy csak egyetlen bűnös ismer: az ellenzék, mint az ország egykori alkirálya. Csak a dolgok nem mennek ugyanúgy. A politikai sors tőle is megkapja napiparancsát, mint nagy elődjétől, csak hogy nem a sors engedelmeskedik, hanem helyette a kormányzó párt. Rejtélyes mélységben engedetlenkedik valami, amit nem lehet megfegyelemezni. Valami, ami nem egyszerűen kormányra tör, hanem a kormányforma ellen, az egész rendszer megváltoztatására.

"Láthatatlan koalíciók" — mondja a miniszterelnök és mondja több mint két hónapja az ország egész politikai sajtója. Ennek a zavaros misztikumnak földrajzi közelségében nem lehet meg tudni, annál kevésbé megérteni, hogyan lehet az új kormányzás első heteiben a kormány fennmaradását és a külső nyugalom hónapjaiban a rendszer fennmaradását mint napi aktualitást felvetni és felszínen tartani?

Pedig így van. Minden írás, minden megszólalás, minden vitatkozás egy láthatatlan ellenfélnek szól, akivel szemben minden és mindenki ellenséges, ami látható.

Diktatura. A demokrácia elsöprése. Jobboldal. De ki a diktátor? Miből áll az elsöprendő demokrácia és mi jön a helyére? Milyen az a „jobboldal” és hol van az a „baloldal”, amellyel szemben áll?

Uralmon nem lévő irányzatokat is el lehet söpörni, — lásd Ausztria — ha közvetve érvényesítik hatalmukat. Az osztrák példa jó és tanulságos, maradjunk mellette. Amíg ott a szociáldemokráciának meg volt a szervezete, a fegyverei és míg az övé volt Bécs, eleve lehetetlenné volt téve, a hitleri Németországba való beolvadás, vagy a Habsburgok trónraemlése vagy az olasz-osztrák-magyar fasiszta kombináció, és mindezek végső oka és célja: — a revans-háború. Külátalán volt — ami csak a fősorolásban szerepel utolsó helyen, — a bécsi házak szabad tulajdonának visszaszerzése. Volt tehát a győzelmes diktatúrának kivégezni és megsemmisíteni valója.

De mit akar megfogni és elhárítani a személytelen és láthatatlan román diktatura? Az uralmon lévő pártot semmisíteni, mert ugyan hol kellene feküdnie annak a jobboldalnak, amelyhez mérve a liberális párt baloldalt jelent?

A nemzeti-parasztpártot? Minek álltában ez a párt, vagy minek tud utján állni? Nincsen az a szadista diktátor, vagy Néro, aki az ilyen ártatlant kivégezni tudná.

A „kicsi”-nek becézett pártok meg éppen maguk állanak a diktatúrák erevének gyanúja alatt, ellenük tehát nem szólhat a diktatura. Ez a gyanu olyan illemtatos, hogy a legkisebb párt vezére, az angolosan alkotmányos és demokrata román, a napokban volt kénytelen ünnepléses hitvallást tenni a kamarában a mai kormányforma mellett.

Ilyen és hasonló fölésküvések minden napok a politikai sajtóban és politikai nyilatkozatokban. És minden ilyen erős-

Kész az államvédelmi törvényjavaslat

Létrejött a béke Maniu és Vajda között,

viszont Brătianu György sem küzd Brătianu Dinu ellen

Bukarest, március 11.

A kormány tagjai pénteken este 7-től 9 óráig minisztertanácsot tartottak Titulescu külügyminiszter lakásán. Titulescu beszámolt az ország külpolitikai helyzetéről, a balkáni egyezményről és a legújabb eseményekről a Duna-medence gazdasági és politikai újjászervezésével kapcsolatban.

A minisztertanácsot szombaton délelőtt a miniszterelnökségen folytatták. Antonescu igazságügyminiszter ismertette az államvédelmi törvényjavaslat végleges elkészült szövegét, amelyet a minisztertanács jóváhagyott.

A felhatalmazta az igazságügyminisztert, hogy a javaslatot nyújtsa be a törvényvéleményező tanácsnak, hogy a napokban a parlament elé kerülhessen.

Ezután az adósságrendezési javaslattal foglalkoztak, amely még nem teljesen kész. Slăvescu pénzügyminiszter még a minisztertanács befejezte előtt munkahelyi hallgatásra ment az uralkodóhoz, minden valószínűség szerint azért, hogy a nagyjában kialakított konverziós törvényjavaslatot bemutassa.

AZ URALKODÓ SZEMLEJE A NAGYVEZÉRKARNÁL

A király tegnap délután Urdareanu őrnagy, szolgálatos szárnyságú kísérete mellett látogatást tett a nagyvezérkarnál, ahol Tatarescu miniszterelnök, Uica tábornok hadügyminiszter, Angelescu tábornok hadfelszerelési miniszter és Antonescu tábornok, a nagyvezérkar főnöke fogadták. Az uralkodó sorra megtekintette az összes hivatalokat a behatóan érdeklődött a munka menete iránt.

A szemle után a király hosszasan értekezett a jelenlevőkkel a hadseregfejlesztés-

lés különféle kérdéseiről, távozásakor pedig megelégedését fejezte ki Antonescu tábornoknak, a nagyvezérkar főnökének óriásdi működéséről.

BRĂTIANU GYÖRGY NEM ÁLLT ELLENJELÖLTET BRĂTIANU DINUVAL SZEMBEN AZ ILFOVI PÓTVÁLASZTÁSON

Az április 2-ikára kiírt képviselői és szenátori pótválasztásokra nagyban készülődnek a pártok.

Amint tudvalevő, Ilfov megyében néhai Duca miniszterelnök mandátumának elnyeréséért a kormánypárt részéről Brătianu Dinu pártelnök lép fel. Igen érdekes megerősíteni látszik a két liberális párt közötti viszony javulását és a közeledési tö-

rekvést az a körülmény, hogy

Brătianu György pártja nem állt ellenjelöllet Brătianu Dinuval szemben.

Ezt a tapintatot persze a georgisták csak Ilfov megyére korlátozzák, mert a többi megyében ők is kivesszük részüket a pótválasztási küzdelemből.

A hunyadmegyei községtanácsi szenátori mandátumra a kormánypárt — mint ismeretes — Teodorescu ipar- és kereskedelmügyi minisztert jelölte. Vele szemben a nemzeti-parasztpárt ottani szervezete Vlad Aurél volt képviselőt jelölte, aki a decemberi választások során kibukott a parlamentből. Vlad Aurél vállalta a jelölést.

Mihalachenak végre sikerült kibékítenie Vajdát és Maniut

Mihalache, a nemzeti-parasztpárt elnöke, — amint jelentettük — pénteken egész nap tárgyalat Kolozsváron a párt erdélyi vezérkarával. Délelőtt és a kora délutáni órákban Vajdát puhította meg, öt órakor pedig a gépkocsin Badacsonyból Kolozsvárra érkezett Maniutal ült össze tanácskoznia. Mihalache részletesen tájékoztatta Maniut egyrészt a Lupu-párttal való egyesülés feltételeiről, másrészt pedig Vajdával folytatott megbeszéléseiről.

Este 6 órakor Mihalache és Maniu együttesen Vajdához mentek, akivel három óra után tárgyalattak, amikor Mihalachenak vissza kellett indulnia Bukarestbe.

A hármastanácskozás során végleg tisztázták a Lupu-párttal való egyesülés ügyét, majd elhatározták, hogy

Vajda haladéktalanul átveszi az erdélyi és bánági pártvezeték tartományi központjának elnökségét és hozzájárul a pártkeretek újjászervezéséhez. Maniu korlátlan támogatásáról biztosította Vajdát.

A vasárnapi diszülés részleteinek megbeszélése során Vajda sajnálattal jelentette be, hogy nem vehet részt a Lupu-párttal való egyesülés ünnepélyes kimondásán, mert családi okok gátolják abban, hogy Bukarestbe utazzék. Megígérte azonban, hogy táviratilag fog hozzájárulni az aktushoz.

Mihalachét Maniu és Vajda, valamint főmunkatársaik együttesen kísérték ki az állomásra, ahonnan visszatérőben Maniu és Vajda egyazon gépkocsin tértek vissza a városba.

Maniu Boila Romuluszhoz szállt meg.

kódásra fölmerül a kérdés, hogy hol van a rejtélyes ellenfél, a láthatatlan, aki ellen az egész látható világ hadakozik ebben az országban?

Mindebben nincs semmi túlzás. Sem az írásos, sem a szájról-szájra szálló közvélemény nem tud ma egyébről Romániában, Közömbös és egyébként sem közölhető, hogy hányféle verzió kering ezekről a komoly titokzatosságokról. Hétfőn délután a kamara büféjében a legnagyobb derű. Estére szóban és másnap reggelre nyomtatásban terjed el, hogy külsőben állott valami „konkrétum” az állami berendezés megváltoztatása körül. Az Averescu lapjának aznapki hirdető plakátján nagy cím: „Komoly események vannak felvonulóban.” Félóra múlva eltűnik a plakát és az összes lappeldányok.

A légi harc taktikáját követve, nem nehéz felülemelkedni a részleteken és megtalálni a készségnek a magyarázatát, amely ma minden gyökeres és esodátév változás eljövételét várja és így hiszi is. Az is érthető, hogy a kényértelenné váli román értelmiségi osztály és az állásba jutni nem tudó román fiatalság egy része a esodát a diktatúrától várja. Ma már

minden szociológiai tudomány nélkül a legutóbbi évek eseményeinek hírlapi ismeretéből is tudható, hogy ez az osztály a diktatúrától kapta meg eddig a fájdalomcsillapítót halálos seibe.

De a szociológia nem politika és a magyarázat nem döntés az erők harcában, amit politikának hívnak. A politikai kérdés az, hogy az uralkodó bizalmának teljében, — ezt hangsúlyozta élesen a miniszterelnök — és hatalmas parlamenti többség élén, hogyan nem bírja a kormány az ország figyelmét ezekről az igazgató titokzatosságokról elterelni. Természetesen nem rendőri intézkedésekre gondolunk, hanem egy minimális lendületre, a heigért tettekre, azoknak a legkezdetibb kezdetére, hogy a tepsedéssel járó rémlátások és lídercek helyére a eselekvés optimizmusa tudulhasson az agyvelőkbe?

A miniszterelnök azt mondja, hogy az eddigi eselekvőképtelenségnek nem a többségi párt az oka. Hogy az ellenzék lett volna tehát az időrabló? Ez még csak állott valamennyire a választások igazolásáról szóló vitában, bár ott is lehetett volna rövidebben válaszolni az ellenzék vádbeszédeire. De semmiképpen

sem áll ez a felirati vitáról, amelyben főként a többségi képviselők írták be neveiket a parlament halhatatlanainak aranykönyvébe. A felirati vitát nem kívánta senki. Az ellenzék rövid nyilatkozatokat olvasott fel. Az uralkodónak kijáró hódolat sem kívánta, mert a trónbeszéd maga óvott a szóvitáktól és mielőbbi eselekedeteket kívánt. A kormánypárt mégis beszélt és tulajdonképpen meg ma is beszélnie kellene, mert az első igazi eselekedet, a konverziós javaslat, még mindig nincsen megszövegezve.

És ebben az aggasztó és tettekről szónokoló bénaságban, a válságtól gyötört emberek elepedő szomjúságában az agyak kigyulladnak, vagy elhomályosulnak és megszállja őket a kísértet és a kísértés. A láthatatlan koalíció. Ezek olyan kísértetek, amelyek vannak, és amelyekről szólnak kell esnie, mert különben valóságá sűrűsödnek. Egyetlen komoly törvényjavaslat és egyetlen gyors szavazás és megszűnik a titkos diktatúrválasztás titkos szavazással. És ugyanilyen módszer mellett meghajlik a politikai sors a miniszterelnök ur előtt, mint annak idején Brătianu Jonel előtt tette.

Tessék kívágni és oltetni!

5. sz. SZELVÉNY a B. L. márciusi regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab márciusi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 márciusi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizománynál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10); Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában; mindenütt máshol: a helyi bizománynál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizeték az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

Amerikában rövidesen bevezetik a 30 órás munkahetet

Washington, március 11.

A washingtoni parlament rövidesen megszavazza a 30 órás munkahétről szóló törvényjavaslatot. A törvény jogerőssé válásától számított 90 napon belül gyakorlatilag is be fogják vezetni a 30 órás munkahetet. Az elnöknek az új törvény megadja azt a jogot, hogy fölmenthessen egyes üzemeket a 30 órás munkahét alól, de csak abban az esetben, ha feltétlen igazoltnak látja, hogy a törvény alkalmazása az illető üzem létezését fenyegeti.

Szeszcsalásért letartóztaltak négy debreceni kereskedőt

Debrecen, március 11.

A debreceni hatóságok nagyszabású szeszadóvisszaélést fedeztek fel. A visszaélés a városi vámházaknál történt, ugyanis több ismert nevű debreceni szesz- és borkereskedő megvesztegette a vámházőröket s így adó nélkül szállították vidékre a szeszt. A vesztegetéssel okozott kár meghaladja a másfél millió pengőt. Eddig 4 kereskedőt vettek őrizetbe az ügygel kapcsolatban.

Ismét módosították az adótörvény tervezetét

Bukarest, március 11.

A képviselőház törvényelőkészítő bizottsága két napja vitatja Slapescu Viktor pénzügyminiszter törvénytervezetét a közvetlen adók módosításáról és ezzel kapcsolatban az összjövedelmi adó megszüntetéséről. Mint ismeretes, a javaslat ellen és támadások hangzottak el az ellenzék azzal támadta a kormányt, hogy adókönyvités címén valójában emeli az adót. Ennek bizonyítékául felhozták, hogy míg az eddigi globáladó csak 20 ezer lej jövedelemtől kezdődően vetették ki, az új tervezet a globáladó helyett bevezetendő „pótkvótát” kivetik már 10 ezer lejtől kezdve. A kormány ilyenformán éppen a legkisebb jövedelmű egzisztenciákat sújtja újabb teherrel.

Slapescu pénzügyminiszter most megváltoztatta a tervezetet az adózók könnyebbé tételére. A változtatás értelmében a globál adó örökre lépő pótkvóta alól is mentességet élveznek azok, akiknek tisztasági jövedelme évi 20 ezer lejig terjed. Az évi 20 ezer lejtől 50 ezer lejig terjedő jövedelműek pótkvótája valamivel kisebb lesz, mint az eddigi globáladó. Harmincezer lejen felül az eredeti tervezet rendelkezései változatlanul megmaradnak. A változtatások tehát a kisegzisztenciák javára szólnak. A bizottság szempontja általában az, hogy a pótkvóta jelentősen nagyobb mértékben terhel, mint eddig az összjövedelmi adó.

A törvényelőkészítő bizottság most tovább tárgyalja a tervezetet új formájában, amelyen már aligha történik további változtatás.

Szegény emberek nyerték az ötmillió főnyereményt

Bukarest, március 11.

Tegnap közzétük, hogy az állami osztálysorsjátékon kihúzták az ötmillió lejes nagy nyereményt.

Újabb jelentések szerint a boldog nyertők közül három bukaresti, egy fogarasi ember, de a bukarestiek között is szerepel egy erdélyi, névszerint Nagy Antal munkás, aki a fővárosba vándorolt dolgozni és ott találta meg szerencséjét. Mindannyian szegény emberek.

Hatalmas lengyel kémiszervezetet leplezték le Berlinben

Falkenhayn vezérezredes fia is a letartóztatottak között van. Elfogták a kémiszervezet irányítóját, egy volt lengyel lovassági tisztet is

Bécs, március 11

A bécsi lapok jelentései szerint a berlini rendőrségnek hetekig tartó óvatos nyomozás után hatalmas lengyel kémiszervezetet sikerült lelepleznie. A rendőrségnek eddig már 20 egyént sikerült letartóztatnia s a letartóztatottak között igen előkelő polgárok és gazdasági szakemberek is vannak, ami viszont arra mutat, hogy a kémiszervezetnek a német ipartelepeken is megbízói voltak.

A kémiszervezet irányítóját, Sosuwszky Jurez volt lengyel lovassági tiszt

Vajjon miért?

A miniszter kevésbé hisz a csiki, mint a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatónak

Csikszereda, március 11

Mindenki látja, aki Csikmegyében él, hogy a multnyári sorozatos árvizek pótolhatatlan veszteségeket okoztak a székelgy gazdáknak. Az egész Oltmentén alig termelt valami Amibet tudtak takarítani az is használhatatlan volt. Különösen szénatermésben voltak felbecsülhetetlen károk.

A tönkcsélre jutott gazdák kétségbeesetten kapkodtak segítségért, de eredménytelenül. Végül arra határozták magukat, hogy adóelengedést kérnek. Ilyen értelemben közbenjárásra kérték fel a megye magyar képviselőit is.

Beadvány ment a pénzügyminiszterhez, melyben esetelték kétségbeejtő helyzetüket és legalább adómerséklést kértek.

A pénzügyminiszter megértéssel volt az árvízsujtottakkal szemben. Nem zárkózott el az adókönyvités elől, csupán azt a jogot kötötte ki, hogy a szóban eső írásban előterjesztett adatok hitelességéről tisztviselői útján közvetlenül szerezzen bizonyítékot.

A személyében a berlini rendőrség kézrekerítette. A nyomozás nagy felkészültséggel folyik tovább, mert minden jel arra mutat, hogy a letartóztatott 20 ember a szervezet elsőrendű csoportja volt csak, a kisebb megbízottaknak egész tömege van még szabadlábban. A letartóztatottak kilétéről még nem adnak ki semmiféle jelentést, annyi azonban kiszivárgott, hogy közöttük van Falkenhayn vezérezredes fia is, aki a hadügyminiszterium külügyi osztályán teljesített fontos szolgálatot, tehát igen könnyen hozzáférhetett a legtitkosabb iratokhoz és adatokhoz.

rezzen bizonyítékot.

Két irányból tájékozódott a miniszter. A csikszeredai beszéd és utalványozó és a sepsiszentgyörgyi kivetési pénzügyigazgatóságtól.

A csiki pénzügyigazgató a valóságnak megfelelően tájékoztatta a minisztert s ugyanakkor lesegezte, hogy az árvízkárok következtében a nyomorral küzdő lakosságtól lehetetlen felhajtani a kivetett adókat.

Ezzel szemben a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgató, aki személyesen soha sem járt Csikban s így a helyzetet nem ismerhette, jelentésében azt segezte le, hogy a csikmegyei árvízkárok jelentéktelenek voltak. Jelentése további során pedig javasolta: a fennforgó csekély kár nem vonhat maga után még részleges adóelengedést sem.

A pénzügyminiszter a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgató jelentését fogadta el és könyörtelen adóbehajtásra adott utasítást a csikszeredai pénzügyigazgatóságnak.

Marosvásárhely élete

Aktuális események a székely fővárosból

Marosvásárhely, március 11.

MEGERŐSÖDÖTT A MAGYAR BÉKE

A székely főváros magyar kisebbségi életének középpontjában a marosvásárhelyi időközi bizottság magyar tagságának ügye állott, amelyekről e sorok írója már többször informálta e lap olvasóközönségét.

Mint ismeretes, a liberálist párti időközi bizottság nem volt hajlandó a bizottságban Bernády Györggyel együttműködni és a tagozat hosszas mérlegelés után úgy döntött, hogy Bernády György lemondása folytán eltekint a volt magyar polgármester jelölésétől és helyébe mást jelöl ki a bizottságba.

A döntéssel szemben a Bernády-blokk tagjainak részéről igen sok éles ellenvetés hangzott el és félő volt, hogy ez újabb szakadást fog előidézni a magyarpárti tagozatban.

Az intézőbizottsági ülés, amely az elnöki tanács határozatát volt hivatva jóvá-

hagyni, ennek megfelelőleg elég izgatott és éles atmoszférában, túlfűtött felszólalások jegyében zajlott le, a helyzetet azonban ezalkalommal is Bernády György, a felkészült politikus mentette meg, aki elfogadta a párt határozatát és így vele együtt hívei is, a legteljesebb megértés állásponjtjára helyezkedtek és egyhangulag elfogadták a Magyar Párt határozatát. A Magyar Párt gyűlésén újból és talán most igazán jött létre a teljes béke a marosvásárhelyi magyarság nemrégiben még két részre szakadt rétegei között. A székely főváros magyarságának érdekében mindenesetre a legjobbkor jön ez a béke, amely a közeledő községi választások alkalmával valószínűleg teljes sikerrel fog járni.

AZ ADÓHIVATALI PANAMA

A marosvásárhelyi pénzügyigazgatóságnál és adóhivatalnál kiderült panamák állandóan terebélyesednek.

Ma már nemcsak suttogják, de nyíltan beszélnek, hogy a marosvásárhelyi adókő-

zegek a legféltetlenebb és legfelelőtlenebb gazdálkodást űzték a marosvásárhelyi adóalanyok illetékeivel, akik pedig ezeket csak véres verejtékük árán fizethették be az államkasszába.

Most már természetesen azt a kérdést is méltán elemezni kell, hogy miképpen sikerült a súlyos szabálytalanságokkal megvádolt alantas adóközegeknek a visszaéléseit évekig leplezni. Eppen a felelősség megállapítására szállott ki eddig má két pénzügyminisztériumi felügyelő a marosvásárhelyi adólopások kivizsgálására.

Addig is a marosvásárhelyi adóügynek már egy nem éppen izléseles mellékszögéje támadt.

Az egyik marosvásárhelyi pénzügyigazgató, akinek időszaka alatt történtek kétségtelenül a szabálytalanságok, azért ment az egyik helyi lap ezt meg is írta, a lap felelős szerkesztőjét nem éppen a legudvariasabb szavak kíséretében vonták felelősségre.

A figyelmeztetésből emelkedetthangú összetűzés támadt, amelyet állítólag párbaj fog követni. Nehéz lesz egy szegény adóalanynak a mindenható pénzügyigazgatóval szemben csak egy revolverrel kiállani.

POKOLI NYOMOR

A Nyomor ezuttal újabb külvárosi tragédiát rendezett, megdöbbentően realiztikus eszközökkel.

A marosvásárhelyi rendőrség naplója jelenti: Mór Lajos iparos szerényen, egyszerűen élt feleségével addig, amíg volt miből megélni. Nem akarunk most kitérni azokra az okokra, amelyekkel már annyi statisztikus foglalkozott és amelyek a marosvásárhelyi iparosházaspárt is elégedetlenségre és válási elhatározásra kényszerítették.

A házaspár elhatározta, hogy válik, elosztották egymás között, annak rendje és módja szerint a butorokat és az asszony, aki már régebben hazaköltözött, ma megjelent apjával együtt férjénél, hogy butorait elvitesse.

A férj azonban, úgy látszik, közben nem akart belenyugodni abba, hogy a Nyomor szétrombolja családi életét és arra kérte feleségét, hogy jöjjön vissza. Az asszony és apja nem tagítottak, veszekedés, majd verekezés kezdődött, végül is az iparos fejét ragadott és feleségére sujtott néhányszor, akin súlyos sebeket ejtett.

AZ A BIZONYOS „IRREDENTIZMUS”

Az „irredentizmus” ezuttal ismét foglalkoztatta a marosvásárhelyi büntetőhatóságokat.

A vád már ismeretes:

Asztalos Eleonora marosvásárhelyi piaci áruszó művirágokat árult, amikor a rendőrség egyik szemfüles detektívje azt vette észre, hogy az „irredenta” kofa piros-fehér-zöld virágokat kötött csokorba.

Asztalos Eleonora azóta az összes igazságszolgáltatási fórumokat megjárta szörnyű „bűnével”. A vádlott hiába védekezett azzal, hogy piros és fehér virágokat kötött össze és azokhoz természetesen csak zöld és nem sárga leveleket köthetett, a járásbíró háromszáz lej büntetésre ítélte. A törvényszék helybenhagyta az ítéletet és a tábla ma szintén helyet adott az előző két fórum ítéletének. És a hét irredenta csokor, mint büntetel ott porlad a bűnjelkamrában.

Benczel Béla

Feltámadásra készül a cukorkartell

Bukarest, március 11.

Komoly forráshál származó hírek szerint az egész kereskedelmi világot és a nagyközönséget is erősen érdekli ügyben folynak megbeszélések Bukarestben.

Egyik fővárosi gazdasági szaklap írja, hogy

újából készülőkben van a cukorkartell. Az ország összes cukorgyárainak kartellbe való tömörítésére ugyan még nem kezdődtek meg a hivatalos tárgyalások, de az utóbbi napokban már számos magánjellegű megbeszélés folyt ebben az irányban. A beszélgetések tárgya eredetileg a cukorrépatermelőkkel szembeni egységes állásfoglalás volt, azonban ötletszerűen napirendre került a teljes kartell kialakításának kérdése is.

A római hármastalálkozó küszöbén

Dollfuss kedden indul repülőgépen Rómába — Az első hivatalos tájékoztató a római tárgyalások céljáról — A francia-olasz közeledés és a leszerelés kérdése

**Belgium viselkedése nyugtalanítja Franciaországot
Új javaslattal jön a Szovjet a leszerelés kérdésében**

Bécs, március 11.

A római hármastalálkozó, amely kétségtelenül kiindulópontja lesz a középeurópai kérdés rendezésére kezdett tárgyalások második és fontosabb mozzanatának, a küszöbön van már. A francia-olasz meg egyezés — a jelek szerint — siettetni a dolgokat. A Mussolini-Gömbös-Dollfuss találkozó eredetileg március 12-re tűzték ki. Most Bécs azt jelenti, hogy Dollfuss már kedden repülőgépre ül és Rómába száll.

Budapestről ebben a pillanatban még nincs jelentésünk. A magyar kormány hivatalosan még nem közölte, hogy Gömbös miniszterelnök mikor indul, miután azonban az olasz lapok is és a külföldi sajtó is hármastalálkozóról tud, a római sajtóirodák jelentése alapján, nemcsak valószínű, hanem bizonyos is, hogy hétfőn, vagy kedden a magyar miniszterelnök is utazik. A tárgyalásokhoz szükséges iratokat Gömbös már el is küldötte Rómába.

MIT MONDANAK BÉCSBEN

A bécsi kormány pénteken sajtóértekezletet tartott, amelyen az eseményeket a külügyminisztérium nevében Hornbostel meghatalmazott követ ismertette a sajtó munkásaival. Hornbostel hosszú tájékoztatót adott az előzményekről s aztán hangsúlyozta a római tárgyalások tulajdonképpeni célját. Bejelentette, hogy Dollfuss kedden repülőgépen Rómába megy a tárgyalások folytatására. E tárgyalások célja ebben a pillanatban az osztrák-magyar-olasz gazdasági kapcsolatok kibővítése. Nincs semmi új dologról szó, hiszen ezek a tárgyalások nem most indultak. A múlt évben

kezdődtek meg s már ebben az évben is több ízben volt szó róluk részben Rómában, részben Budapesten, részben pedig Bécsben.

— Azok a hírek, — mondotta Hornbostel, — amelyek szerint Olaszország egy olasz-magyar-osztrák gazdasági államszövetséget akarna összehozni, amely bármilyen szempontból is ellenjárása volna a kisantant-államok szövetségének, túlzottak és alaptalanok. Nincsen szó semmiféle blokkról s az, amit Ausztria Olaszországgal és Magyarországgal közösen akar, távolról sem irányul sem egyes állam, sem államszövetségek ellen. Vámemegységről és vámszövetségről sincsen szó. A római tárgyalások célja csak annyi, hogy a három ország között már meglevő kereskedelmi és gazdasági szerződéseket összhangba hozzák és újakat is kössenek, amennyiben újabb gazdasági szerződésekre szükség volna. Olaszország előnyöket nyújt gazdasági téren Ausztriának és Magyarországnak s ennek a két országnak igazán nem lehet oka visszautasítani a kínált előnyöket.

Az egyik újságíró a kapott felvilágosítás kiértékelésekként megkérdezte, hogy vajon más államok, vagy államszövetségek bevonhatók-e a római megbeszélések eredményeibe?

— Ennek semmije állja az útját, — mondotta Hornbostel. — Az olasz-osztrák-magyar káprázatos rendszer belátható időn belül kibővíthető.

Végül ismételt hangsúlyozta, hogy vámemegységről, vagy éppen ilyen természetű rendszerről egyáltalában nincsen szó. A három állam közötti szerződésnek a legtöbb kedvezmény elvén kell alapulnia. Ez minden, amit a három állam Rómában akar.

Belgrádi visszhang

Belgrádi jelentések szerint az ottani sajtó és politikai körök is örömmel fogadják a római tájékoztatókról szóló híreket. Feléledt az a remény, hogy az olasz tervezet alapján és francia közvetítéssel mégis csak lehet szó a dunai államok okos gazdasági együttműködéséről.

Prágában a még mindig uralkodó idegességet mutatja az a tény, hogy a sajtó hangja szinte napról-napra változik. A lapok egyszer örömmel, máshol aggodalommal közlik a legújabb híreket az olasz tervről és a francia-olasz összefogásról. A hangulat általában az, hogy a köztársaság nagyarányú belső és külső átalakulás előtt áll s ebben a pillanatban még nem lehet megítélni, hogy azt a csehek örömmel fogadják-e, vagy pedig féltők kell valamitől. A Prager Presse újabban ismét erősen hangoztatja, hogy a dunai kérdés csak az összes érdekelt államok közreműködésével oldható meg, tehát nagyon tévednek azok, akik azt hiszik, hogy ebből az annyira jelentős kérdésből Csehszlovákiát ki lehet felejtetni, vagy akár csak mellőzni is. Annak, hogy Olaszország és Franciaország végre megértik egymást, Prágában csak örövendeni lehet, túlzott dolog volna azonban úgy beállítani a dolgot, hogy a két nagyhatalom kifejezetten csak a Duna-kérdés miatt közeledett volna egymáshoz. Az olasz-francia barátkozás nem most kezdődött, nagyon sok előzménye van s az okai messze visszanyulnak.

Újra a Habsburg-kérdés

Érdekes és figyelemreméltó, hogy a kisantant-államok még mindig szükségesnek tartják harcolni a Habsburg-restaurációs gondolat ellen, amelyet pedig — ha hinni lehet — már Olaszország is elvetett.

Benes csehszlovák külügyminiszter a Petit Parisien című párisi lapnak adott ebben a kérdésben mérgezően tiltakozó nyilatkozatot. Kijelentette, hogy Csehszlovákia valóban háborúsnak tekintené azt, ha a Habsburgok akár Ausztriában, akár Magyarországon újra trónra kerülnének. Ebben a kérdésben a három kisantant állam egységes s maga Franciaország is egyetért velük. Csehszlovákia a restaurációs kísérlet első jelére visszahívja követét Bécsből s ugyanezt teszik a többi kisantant-államok is. A kisantant minden rendelkezésére álló erővel és eszközzel, tehát fegyveresen is meg fogja akadályozni a Habsburg-restaurációt, mert minden más megoldás elfogadhatóbb a számára, mint ez.

Hasonló értelemben nyilatkozott az egyik amerikai újságíró előtt Jeffies jugoszláv külügyminiszter is. Jeffies szerint Európa nagyon komoly válságba kerülne, ha megkísérelnék újra trónra ültetni a Habsburgokat. Maga Jugoszlávia a legélesebb ellenállást tanúsítaná. Az érdekelt államok azonnal a cselekvés terére lépnek. Egyébként pedig Jeffies szerint a restaurációknak semmi gyakorlati értelme nem volna világpolitikai szempontból, mert a Habsburgok trónraültetése egyáltalában nem vetne véget az Ausztria ellen irányuló nemzetiszocialista támadásoknak. A restaurációt tehát semmi komoly ok nem kívánja, a kisantant-államok pedig a leghatározottabban ellene vannak.

A LESZERELÉS KÉRDÉSE

Az olasz-francia közeledés kérdésébe egyre harsányabban kezd belaszólni a leszerelés

kérdése is. Anglia legutóbbi megnyilatkozása nagy visszhangot keltett Párisban. Az a bejelentés, hogy amennyiben Anglia látja, hogy tiszta szándékai nem vezetnek eredményre s az olasz-francia barátkozás a leszerelés kérdését visszaveti, mert hatalmi egyensúlybomlást jelent, úgy is megkezdheti a légi fegyverkezést, élességénél fogva nagyon alkalmas volt arra, hogy nyugtalanságot keltsen francia politikai körökben.

A francia sajtó azonban már nem aggódik, hanem inkább elégtétellel jegyzi meg, hogy most már az óvatosságnak is ki kell állnia s nem igényelheti magának azt a szerepet, hogy döntőbíráskodjék a leszerelés kérdésében. Eddig csak „közvetített”, mert a francia-német kérdésben közvetlenül érdekelve nem volt s ezért sürgette, követelte a leszerelést. Most már ténylegesen harcolnia kell, hogy a békét és a biztonsági kérdést a maga javára is biztosíthassa. A lapok győzelmes hangon írják, hogy a francia leszerelési álláspont győzelme most már kétségtelen és elvitathatatlan, hiszen ma már Anglia is látja, hogy lehet olyan helyzet, amelyben neki is fegyverkeznie kell.

A francia sajtó öröme azonban nem lehet teljes. Belgium miniszterelnökének megnyilatkozása kényelmetlenül hat. Belgium bejelentette, hogy ő nem vállalja a háborút csak azért, hogy Franciaország biztonsága nyugodtabb legyen s miután Németország fegyverkezését megakadályozni másképpen, mint újabb háborúval, nem lehet, Belgium inkább nem törődik azzal, hogy Németország fegyverkezik.

A párisi lapok ebben a hangban is Németország kezét látják. A Journal aggódik, hogy Belgium követni fogja Lengyelország példáját, mert Németország igyekszik az ellentétek magvetését elhárítani Belgium és Franciaország között, amint ezt Lengyelország esetében is tette.

Barthou külügyminiszter csak azért utazott Brüsszelbe, hogy megtegye a szükséges ellensúlyozó lépéseket.

A SZOVJET ÚJ JAVASLATA

A leszerelés kérdésében egyébként újságként

Nistor miniszter válasza Jorgának

Tovább feszegetik a nemzeti munka védelmét a parlamentben

Az ellenzék, különösen pedig túlzó jobboldali része, újabban a nemzeti munka fokozottabb védelmének követelésével rohamozza a kormányt, mintegy azzal vádolva, hogy nem törődik eléggé a románág érvényesülésével a gazdasági élet terén. Ez persze jó ürügy és alkalom a túlzó hazafiak rokonszenvének és támogatásának a megnyerésére, az idegen- és kisebbségellenesség által. Az idegen- és kisebbségellenes front élén tudvalevőleg Goga halad most, aki ebben a tekintetben igyekszik átvenni a Vaszgárda szerepét s valósággal vetekszik, sőt túllépi Cuzát a türelmetlenségben.

A képviselőház szombat délutáni ülését szintén ez az ügy uralta. Ezúttal újra Cuzá és Goga, továbbá Bratianu György feszegették ezt a kérdést. Az interpelláléknak Tatarescu miniszterelnök adott választ a kormány részéről.

A szenátus péntek délutáni és esti ülésén Jorga professzornak, aki hasonlóképpen ezzel a problémával összefüggésben mondott nagy interpellációs beszédet, Nistor kisebbségi miniszter választ a másoldalulag elfoglalt Tatarescu miniszterelnök helyett.

Jorga most több, meglehetősen tárgyilagos és felülemelkedett megállapítást tett a kisebbségi kérdés lényegéről és kezeléséről. Az erdélyi helyzetről beszélve, előbb dicsérte a rendszeret, dolgos és takarékos származékot, akiket, szerinte, a románságnak tisztelnie és értékelnie kell majd megállapította, hogy a román közélet gyakran nem értette meg a magyar szellemét.

— Azok, akik azt képzelik, — mondotta — hogy az erdélyi magyarok mindenesetől irredenta népközlösség, nem ismerik őket. Az erdélyi magyar paraszt és iparos, néha volt hűbérurára szavaz ugyan, de csak azért, mert ez a szokás. A hűbérur magyar származása viszont nem mindig a legkétségtelenebb.

hat az a javaslat, amit a Szovjet külügyi képviselője juttat el most az összes európai államokhoz. A javaslat szerint a Szovjet szívesen résztvenne egy olyan világértékeztelen, amelyen a támadó fél fogalmának meghatározására egységes formulát fogadna el minden állam a világon. Amennyiben a világértékeztelen gondolata bármilyen is nem valósulhatna meg, úgy meg lehetne oldani a kérdést kölcsönös barátsági és döntőbíráskodási szerződésekkel is, az alap azonban ezeknél a szerződéseknek is a támadó fél fogalmának minden egyes esetben való azonos meghatározása lenne.

A Szovjet így szeretné végre nyílt színvalásra kényszeríteni Japánt, amennyiben pedig Japán kitérne az azonos alapokon nyugvó szerződésrendszer elől, úgy teljesen elszigetelt maradna a többi szerződéses viszonyba került állammal szemben.

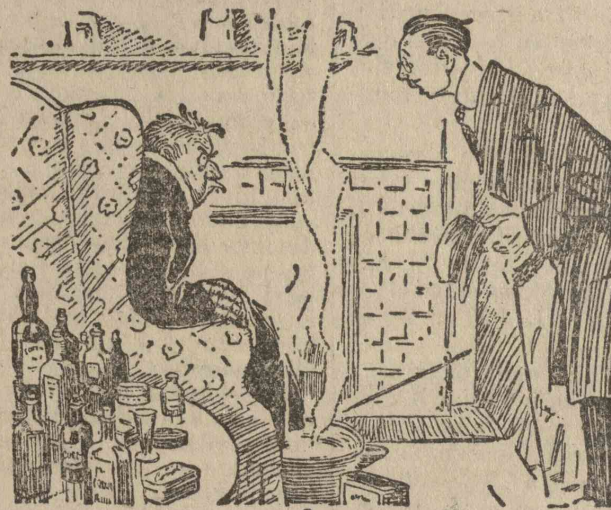
A szovjet-javaslatra még sehonnán sem érkeztek hozzászólások.

— Vannak a Székelyföldön magyar intellektuelek, — mondotta ezután beszéde más részében — akik azt képzelik, hogy én valamikor azt mondtam, hogy az egész székely lakosság elmagyarosodott románokból áll. Ezzem ágában sem volt ilyesmi. Mi több, elismerem, hogy a székelyek a magyar fajból valók s közülük igen sokan a legelső hódítók testi jellegét viselik magukon. De nem kevésbé igaz, hogy van ott román elem is, amely az egyház kivételével nemzetiességéből. Az egyház még most is folytatja a román elem elmagyarosítását.

Hibáztatta ezután azt a rendszert, amely nem abban áll, hogy a románság megértse és szeresse a kisebbségeket közelebb hozza őket, lelkükhöz apellálva, amely lélek pedig tud választani a román szív és lélek minden tisztességes és meleg megnyilvánulására. Eddig nem így beszéltek az immár ezer éve Erdélyben élő szászokkal és magyarokkal s egyesek elfeledték, hogy Románia a munka és áldozat alapján épül. Másrészt nem kevésbé igaz — ugymond Jorga — hogy több egyezményt írtunk alá, amelyek a kisebbségekre vonatkoznak. Vannak, akik csak tessék-lássék írnak alá valamit, vannak olyan emberek is, akik azt írják alá, ami régóta be van írva a lelkükbe. Ez a mi esetünk.

Nistor kisebbségi miniszter válaszában hangoztatta, hogy amíg az általános válság tart, nehéz elhelyezni a falusi és városi ifjúságot. Elismeri, hogy Románia a kötelezettségek egész sorozatát vállalta magára a kisebbségekkel szemben, azokat azonban be is tartja (?) önkormányzatot adva a kisebbségi egyházaknak és oktatásnak. A kisebbségek az alkotmányos jogok alapján szabadon fejlődhetnek, viszont a kormány meg akarja erősíteni a román elemet a csatolt területeken, hogy versenyre tudjon kelni a kisebbségek gazdasági és kulturális fölényével.

Hogyan?... Még nem próbálta ki a Togal-t?!

Togal millió esetben bevált mint hatásos szer

Rheuma | Köszvény | Ülőidegzsába

Spanyolnátha • Ideg- és főfájás • Hüléses megbetegedés esetén.

Nincs ennél jobb szer! Biztosan használ!

Semmiféle hasonló készítmény, bárhol dicsérik is, nem tud felmutatni több mint 6000 orvosi véleményt! Togal oldja a húgysavat és így a baktériumokat gyökerében támadja meg! Ne kísérletezzek más hasonló szerekkel! Mások megtették ezt Ön helyett és Ön mind Togal-t szednek most! Egy kísérlet Önt is meg fogja győzni! Az összes gyógyszerárakban és drogeriákban. Lei 52. — A Togal-tabletta svájci készítmény!

PÁRISI SZINHÁZ, PÁRISI ZENE, PÁRISI FILM

Páris, március 11.

1.

Két ember ül és beszélget. Egy nőről folyik a szó, akit nem láthat, nem hallhat, nem érezhet. Távol van. Valahol Európában.

A párbeszéd pedig Afrikában zajlik le. Uganda forró, buja, száműzött ége alatt. Ahonnan Marie-t országok, sivatagok, őserdők, hegyláncok, tengerek választják el.

De azért mintha szemed előtt volna, mintha részegítő hangját hallanád, mintha éreznéd formáinak csodálatos illatát.

Micsoda asszony!

Ahogy ők ketten ott ülnek, a férj és barátja, róla beszélve, kikerekedik előtte a bódító, lázas teremtmény. Szinpad és nézőtér megtelik a nővel. Okos, tiszta, ragaszkodó, szenvedélyes, izgató, magasztos, szent és perditá.

Az afrikai este alászáll és a sötétben átlángol a két férfi pillantása. Fantáziájuk kipompázik, mint egy aloé-virág, lehelle-tük perzel, lázbetegen reszkátnak, olthatatlan vágyódás és unalom fojtja őket.

Ez az előjáték Henry Bernstein új darabjának, „A hirnők”-nek.

A következő színen Gilbert, a barát Furópába érkezik és mint Nic-nek, a férjnek hirnöke, felkeresi Mariet. Aki hónapokon át beitatódott testébe és lelkébe.

Az asszonyt gyilkos és türelmetlen vágy kinozza férje után. S amikor a hirnök bekopogtat, mintha egy darab jelenne meg emberéből. A szerelem átplántálódik a követe. Összeviharzanak.

Azonban 1934-et írunk. Ezt Henry Bernstein is tudja. Ezért azután nem habozik a férjet repülőgépre ültetni. Háromezáz kilométeres óra-sebesség.

A hirnök és a nő egy dancing-ban egymásbaolvadva lejtik a „blues”-t.

E pontnál csucsot ér Bernstein szinpad ismerete. Szívszorító percek, drámai jelek, vallomások, kétségbeesett összeomlások.

A hirnök föbelövi magát.

A férj pedig az asszonnyal együtt visszamegy a gyarmatra. A forró, buja, száműzött Ugandába.

*

Aho! eddig ugyanis csak azért élt egyedül, az isteni Marie-től különváltan, mert ellenesetben Bernstein új sablonarabját nem írhatta volna meg.

2.

Jack Hylton ur, a világ legelső jazz-karmestere veszelcs versenyfőnökre talált a feleségében. A kitűnő urbölgy most mutatkozott be Párisban. Bandáját, amelynek tagjai nemcsak zenészek, hanem egyben táncművészek, énekes-zenik s remek komédiások is, mesterien vezényelte. A hölgy tinnepies jelenség: a zsufolt széksorok kábultan és tisztelettel hallgatták, mily mesterien csalja ki a szerszámokból azt a rángatózó ritmust és tropikus dallamosságot, ami a jazz-en keresztül először közölte a világgal néger testvéreink lelkét.

Bármily szédtő volt is Hylton asszony-ság sikere, a dolgról nem érdemes sokat beszélni, mert a jazz egyforma mindenütt, nyugaton s keleten egyaránt. Egyébként is, a Madame curópai körutra indul, kár volna hát szegényes szavakkal elhomályosítani azt az élményt, amit a 20 ember és a 100 instrumentum jelent. Inkább arról érdemes megemlékezni, amit önagsága bemutatkozása után a kitűnő Paul Walter írt. Hogy a jazz véglegesen felszámolt a romantikus zenei korszak eszményképeivel. Ez a muzsika még a „legszentebb” ideálok perszifalásától sem riad vissza. Ezért a jazz-nek társadalmi jelentősége van. Kikezd a hagyományokat. Rátamad a házi- és a szalonzenére. Sportszerűen, de nem katonásan hangzik. Derűje, gunya és ironiája végtelen. Szörnyű lehetőségei vannak arra, hogy tömegművészetté fejlődjen. A lélek egyetemes megnyilvánulása. Nemzeti elem nélkül.

A Mackie-Messen Song-ban és a Kuhle-Wampel dalban az ember nemzetközi szolidaritása cseng vissza.

Ezért lett a jazz, írja Paul Walter, a Barna Birodalomban „fajlag alacsonyrendű négermuzsika”.

A fajtiszta és magasrendű zeneművészet

a sörházi trallakban és a parádémarsok csindaratta-csandarattájában mutatkozik meg!

3.

Mala, a nagyszerű, izmos, egyenes, derék, hősies eszkimó vadász felajánlja a feleségét vendégének, a durvalelkű, erőszakos, tehát fehér kapitánynak. Amig az asszony az „igloo” prémpamlagán elnyulva várja a kapitány ölelését, Mala, a pompás és udvarias eszkimó vadászatra indul.

Ezen nincs mit csodálkozni és megütni. Egyrészt azért nincs, mert ott fűt a Magas Északon, a fókák, bálnák, jegesmedvék, rozmárok, végtelen hősivatagok és jéghegyek világában a dolog így szokásos. Másrészt azért nincs, mert a feleségnek ez az odaajándékozása követke-

tes. Az asszony házitárgy. Dolgozzék, szeressen és szüljön gyermeket. Különböző nincs szava és joga. Nem követelhet, nem intézkedhetik, nem irányíthat. Magántulajdon. Miért ne lenne hát elajándékozható és szívélyességből átengedhető!

A barbár eszkimók csak a logikusságban különböznek bizonyos európai nemzetek „forradalmi” újításaitól, amelyek szintén használati darabbá értékesítették a nőt, anélkül azonban, hogy az ajándékozási jogot, mely e helyzetből önként következik, kinyilvánították volna.

Mala felesége izlik a kapitánynak. Ezért, amikor másodszor megkívánja, erőszakkal elragadtatja.

Elfelejtve attól, hogy az asszony belepusztul a kalandba, e rablás vérlázító meggyalázása az eszkimó erkölcsi világ-

Sikertelen rablótámadás a Bukarest—ploesti országúton

Plojest, március 11.

A péntekről szombatra virradó éjszaka folyamán a Bukarest—Plojest közötti útvonalon a barcanesti sorompó közelében vakmerő rablótámadás történt.

Ismeretlen banditák egy teherautót állítottak keresztbe az országúton, azzal a céllal, hogy az arra haladó járműveket feltartóztassák és kifosszák.

Éjfél után egy óra felé az Astra-Romana petroleumfinomító társaság személyi autóját, amelyben több mérnök ült, tartóztatta fel a banditák által felállított akadály. Amikor az autót Turtureanu György nevű sofőrje leszállt, hogy utána nézzen, mi az, ami az autót feltartóztatja, hirtelen három bandita rohant elő, akik befogták a kétségbeesetten rugkapaló sofőr száját és késekkel összevissza szur-

kálták. A soffőr nagynehezen kiszabadította magát támadói kezei közül, fölugrott az autóból, megindította a gépet. Nagynehezen kikerülte a keresztbeállított teherautót, a lehető legnagyobb sebességgel elrohogott.

A kiállott izgalom és a kapott sebesülések által elgyengült ember azonban rövid idő múlva

elájult a kormánykerék mellett. Súlyos sebeivel kórházba szállították. A csendőrség erőfeszítést indított az ügyben. A nyomozás eredménnyel járt. A csendőrség szombat reggel már el is fogták az elronallókat 3 testvér Pipa Gogu, Pipa Cristea és Pipa Jon közismert gonosztevők személyében.

A banditákat a ploesti ügyészségnek adták át.

Lovagias ügyek fejezik be a magyar főváros törvény- javaslati vitáját

A Ház általánosságban elfogadta a javaslatot, a másodszori felolvasásnál azonban újra kezdődtek a parázs harcok az ellenzék és a kormánypárt között

Budapest, március 11

A magyar képviselőház hosszantartó és heves vita után befejezte a fővárosi törvényjavaslat általános vitáját, amely az utolsó hetek alatt szinte állandó izgalomban tartotta a politikusokat. A Ház nyolcórás üléseket tartott és mintegy 40 felszólalás hangzott el. A vita során az ellenzékiek „alkotmányvédő” csoportba tömörültek s úgy támadták a kormányt, amely szerintük el akarja rabolni a főváros önkormányzatát.

Az elhangzott felszólalásokra és támadásokra Keresztes-Fischer belügyminiszter pénteken éjszaka adta meg a választ rendkívül izgatott hangulatban. Kijelentette, hogy a kormány minden körülmények között hű akar maradni az alkotmányhoz, amely ezer éven át fenntartotta a nemzetet. Az alkotmánynak azonban alkalmazkodnia kell az idők szelleméhez, a mai idők pedig nem engedik meg a szabadságjogok korlátlan kiterjesztését. (Nagy zaj az ellenzéken) Azután a belügyminiszter visszautasította azt a gyanúsítást, hogy a kormány a „führer-elvet” akarná megvalósítani. A kormánypárt nem akar politikát s annál kevésbé pártpolitikát belevinni a fővárosi ügyekbe. A főváros vezetésének a kormányzása azonban a fényűző ügyvitel miatt 25 millió pengős hiányt eredményezett, a kormánynak tehát felhatalmazást kell kapnia, hogy záros határidőn belül felülvizsgálja a főváros költségvetését s rendbehozza a pénzügyeket.

A vita során — folytatta a miniszter — azt állították, hogy az állam tartozik a fővárosnak s innen ered a hiány. Az igazság az, hogy az állam 13 millióval

tartozik a fővárosnak, a főváros pedig 18 millióval tartozik az államnak. A főváros és az állam költségvetését összehasonlítani sem szabad, már csak azért sem, mert az állam költségvetésében évi 90 millió szerepel a Trianonból eredő jóvátétel fedezésére.

A belügyminiszter felszólalása után a Ház nagy többséggel megszavazta a javaslatot, majd áttért a másodszori olvasásra. A napirendi vita során aztán több kínos ügy került szóba. Az elnök annak idején bizonyos ellenzéki közbeszólások közlése miatt kiiltotta az ülésekről a Pesti Hírlap parlamenti tudósítóját, Szerlemhegyi Eryint. Az ellenzéki képviselők, Kasnya Béla és Rakovszky Tibor a napirendi vitában kijelentették, hogy a kérdéses közbeszólásokat valóban megtették, bár azok nem jutottak bele a háznaplóba. A kijelentések Östör József egységspárti képviselő ellen irányultak azzal kapcsolatban, hogy Östör az arisztokratáknak egyetmást kijárt.

Kasnya és Rakovszky felszólalásait hatalmas vihar követte.

Östör személyes kérdésben kért szót s kijelentette, hogy ő már régen tisztázta magát ezek alól a vádak alól az összeférhetetlenségi bizottság előtt. A vita azonban tovább folyt és éles, személyes összecsapásokat eredményezett Östör és Rakovszky és Berky, majd Andaházy és Rubinek között. A vihar minduntalan kitört és az elnöki rendreutasítások ööne sem tudta a hangulatot megfékezni. Végül is az ülést fel kellett függeszteni, a hangulat azonban annyira mérges, hogy valószínűleg többrendbeli lovagias ügy keletkezik a képviselőházi viharból.

nak.

Mala megöli a kapitányt. A „Canadian Mounted Police”, a fehér rendőrség üldözésére indul. Kétnapos idegfeszítő, drámai hajszja a gyilkos után. Befagyott folyamokon, hősivatagokon, éjen és jegen keresztül.

Tizenhat hónapig tartott, amig Van Dyke, e tiszteletreméltó rendező-zseni, aki a „Trader Horn”-t is alkotta, az „Eszkimó”-t leforgatta a Magas Északon, valahol a Hudson-Bay vidékén.

A végén megnyugodva láthatod, hogy az üldözött Mala egy jégtábla tetején elmenekül. Az északi rendőrök tehetetlenül bámulnak utána.

Érdekfeszítő film. Az eszkimók élete és az északi állatöv fantasztikus izgalmait tárulnak fel a néző előtt.

Szomoru film. Hiszen a valóságot utánozza csak, amint az eszkimók barbár egyszerűségébe, együgyűségébe, gyermeki jóhiszeműségébe, ősi gyanutlanságába belecsempeszi a fehér civilizációt.

A tiit, a horgot, a motort, a paragrafust, a rendőrszimat, a cellát és a golyót.

Mikes Imre

Szabadlábba helyezték a piski lelkész

Déva, március 11

Tegnap számunkban megírtuk, hogy a piski csendőrség letartóztatta és a dévai ügyészségre kísérte Gazda Lajos református lelkész egy Arany-versmált. A református pap Piskin teasélt rendezett, ahol Biky Ilona Arany „Bajusz” című ártatlan versét szavalta el.

A dévai főügyész pénteken kihallgatta Gazda Lajost és azonnal szabadonbocsátotta.

Tollasodik a száműzött spanyol király

London, március 11

Alfonz, az elűzött spanyol király pernyert egy londoni bankkal szemben, a melyet egy madridi bank által még annak idején átutalt 11 millió font értékű papírelt miatt perelt. A bíróság kötelezte az angol bankot, hogy az értékpapírokat szolgáltatassa ki a száműzött királynak, akinek vagyona ezáltal óriási összeggel szaporodott.

— Erős, vérbő, kövér emberek számára a természetes „Ferenc József” keserű viz naponként való ivása a legkisebb erőlködés nélkül könnyű és rendez bélműködés biztosít.

Mi az elérés a párisi államadósságrendezési tárgyalásokon?

Bukarest, március 11.

Az állam külföldi hitelezőivel Párisban újra megindult tárgyalásokkal kapcsolatban az Unversul úgy értesül, hogy a román kormányküldöttség háromévi türelmi időt kér, amely alatt az állam a jelenlegi 3 milliárd lej évi törlesztés helyett csak 1 milliárd 200—300 milliót fizetne. A három év elteltével az állam ismét a mostani törlesztési összeget fizetné évente de nem fizetné vissza a háromévi türelmi idő alatti különbözetet utólag sem.

A külföldi hitelezők megbízottai hajlandók bizonyos engedményeket tenni, de csak egyévi türelmi időről akarnak baktani, mégpedig azzal a feltétellel, hogy a kétmilliárdnyi különbözetet Románia később mégis megfizeti, azaz ennyivel több lesz a későbbi törlesztések összege.

Nagyszalontán igy dul a harc...

Nagyszalonta, március 11.

Már korábban is foglalkoztunk a nagyszalontai liberális pártban dúló ellentétekkel. A multkor a párt elégedetlenje egyszerűen kizárták Kovács Béla polgármestert, a párttagozat elnökét, aki helyét Simon Endre volt városi tisztviselőt, jelenleg a párt titkárat akarják az elnökszékebe ültetni.

A polgármester tegnap összehívta hozzá hű liberális pártbíveket és most már ő záratta ki a pártból Simont és az elégedetlenek másik vezérét, Simon Augustint. Majd elhatározták, hogy a liberális párttagokból, a gazdasági kör és az ipari és kereskedelmi körök képviselőiből új városi tanácsot alakítanak, amely rövidebbre meg is kezdené működését.

HIREK

Levelezés-házasság

A világon sokezer napilap jelenik meg, valamennyiben vannak házassági hirdetések. Bizonyára többmillió ember él ma a földön, aki újságból próbál házassodni. Hogy van az, hogy még senki sem találkozt velük? Ki az a magasállású, elegáns megjelenésű, kintinó családból való köz-tisztviselő, aki hozzá méltó gyöngéd és nagyvilági lélettársat keres? Ki az a fel-tűnő szépségű földbirtokosleány, gyáros árvája, atléta termetű nagyiparos és nagy-kultúrájú író, önálló üzlettel rendelkező özvegy, nyugalmazott, de még mindig da-lás örnagy, aki a lapok utolsó oldalán ki-nálja önmagát, ötvenhat vagy nyolcvan ki-lóját, szokásait, rögeszméit, álmait, kezdő-dő érelmeszesedését, rigolyait, visszafoj-tott gyöngédségeit, vagy zabolátlan indu-latait? Kik dobják oda magukat a világ-nak, az ismeretlenül morajló, névtelen, alakatlan világnak, mint amikor a hajótör-ött palackba rejtett üzenetet dob a ten-gerbe, azzal a reménnyel, hogy hátha ki-fogja valaki? Az apróhirdetési rovathá vigkedélyű, egészséges, gazdag, elegáns, nagyvilági emberek koldulnak érdeklődést és szeretetet, daliák és szépségkirálynők készek belekapaszkodni az első szalma-szába, amely megszabadítja őket a magá-nyuktól és az ember álmélkodva gondol azokra a göthös, vagy pókhasu emberekre, csunyácska lányokra, akiknek sikerült lélettársat találni maguknak. Az apróhír-de-tésekben egy testileg-lelkileg hibátlan em-beriség nyúzsog, amelynek csak az a hi-bája van, hogy reménytelenül magányos és nem bírja tovább az egyedüllétet. Az apróhirdetők szerelmek paradox dolog-t művelnek elvont személytelenségben kere-sik azt, ami a legszemélyesebb a világon: két ember tartós rokonszenvét. Ezek az emberek nem a társadalomban házaso-dnak, hanem valami absztrakt térben, való-sággal a világűrben. Sokáig küzdöttek magukkal, sokszor kellett csalódnok, a mig megtört az ellenállásuk és bedobták a palackjukat a rotációs tengerébe. A há-zassági apróhirdetés az utolsó, kétségbe-esett gesztus, amellyel az ember a tenger-be veti magát az égő hajóról, vagy a ki-fosztott utas kitarja magát az erdőben a szélnek és a fáknak. Ugy képzelem, az apróhirdetők nem tudnak egymásról, egyik sem vallja be a másiknak a titkát. De meg-érzik egymáson a közös reménytelenséget, a harmincnégy éves nagyjövőjű pénzinté-zeti tisztviselő megismeri az önálló, adó-szágmentes gyógyszerészt, tekintetük talál-kozik a villamoson és mindketten tudják, hogy rokonok, valami hiányzik belőlük, valami nem sikerült nekik, ami mindenki másnak sikerül. Az apróhirdetők titokban megismerik egymást és összetartanak a re-ménytelenségben. Valamennyien hajótöröt-tek, nem nagyon bíznak a palackban, ha-bozva dobják a tengerbe, mert ez az utol-só esélyük a világon. A sors néha kegyel-mes hozzájuk, a palackot néha kifogják.

Nálunk az apróhirdetők általában nem fejezik ki magukat különös világossággal, nem körvonalazzák pontosan, hogy mit szeretnek. Rendszerint azt sem mondják meg, hogy szöket, vagy barnát szeret-nek-e. Nagyon ritka köztük az olyan, aki megvallja, hogy alacsony, vagy magas termetű hitetársát óhajt. Az emberek, ki-vált, ha sikertelenek, szégyenlik az izlést-üket. Amerikában ösztintek az emberek. Legutóbb valaki apróhirdetést tett közzé az újságban, hogy két méternél magasabb fe-leiséget keres. Ő legalább pontosan megfo-galmazta a kívánását. Nem lehetetlen, hogy aki „csinos, házias feleséget” keres, annak ugyanilyen sajátosságok az igényei. Ha minden ember közhírrá tudná a vágyait, akkor minden ember író volna.

H. A.

— Nagy a panasz Kovásznán a rendkívül szigorú adóbehajtások miatt. A helyi adóhiva-tal parancsot kapott a hátralékos adótorozá-sok iegerélyesebb behajtására. A pénzügyigaz-gatóság szerint a kovásznai kerület fizette leg-gyengébben az adót az elmúlt negyedévben s ha az eredményt feljavítani nem sikerül, a tisztviselőknek a regátba való áthelyezését he-lyezte kilátásba. Ezek azután most hajtják az adót s többek között Vén Ferenc kovásznai gazdának egy pár eszmáját is lefoglalták. A tárgyakat délelőtt-délután szekéren hordják az adóhivatalhoz. Rendkívül méltatlan a sepsi-szentgyörgyi pénzügyigazgatásnak a szigorú adóbehajtási rendelete, mert egyrészt a kerü-leket sohasem fizetik egyformán az adót s az egyiknek szükségszerűen mindig a „leggyen-gébbnek” kell lennie, másrészt azért, mert te-kinteten kívül hagyja, hogy a Kovásznán pár éve meggyilkolt Zacharia adóellenőr által ki-rótt adók általában elviselhetetlenül súlyosak voltak s azoknak a behajtása így az adózók eleven husába vág és ez az oka nagyobb részt a letelt évnegyed gyengébb eredményének is.

A világsajtó jelenti az amerikai Michigan városból, hogy egy halálraítelt fe-lességgyilkos, Harley Edwards, a kivégzése előtti éjszakán a siralomházban öngyil-kos lett. Bármilyen gonddal őrizték, valahogy hozzájutott egy üvegcsérpéhez és felbátja ereit. Már több mint egy liter vért veszített, mikor az örkészre vetették és alarnirozták az igazgatóságot. A börtönigazgató a haját téple, oroszokat hoz-a-tott s felkért egy másik foglyot, hogy engedje át vére egy részét. Vératömlesztést alkalmaztak, a legjobb michigani oroszok segédletével. Mindezt pár órával a kivég-zés időpontja előtt. Végre nagy diadallal magához térítették az elítéltet, meglöm-ték minden jóval, hogy ereje legyen — és vitték a villamoszékbe, ahogy az óra ütött. Talán akad a foglyok között egy odazüllött új Wilde Oszkár, aki megírja az új readingi fegyházballadát a hitvesgyilkosról és a fogházigazgatóságról! Mi-lyen borzalmas is az ember, mikor igazságot szolgáltat!

BROCQUEVILLE GRÓF

belga miniszterelnök a brüsszeli szen-aus-ban feltűnést keltő beszédet mondott a vi-lágpolitikai helyzetről s azt követelte, hogy nemzetközi egyezmény után akadá-lyozzák meg a fegyverkezést, amely vég-eredményben csak új világháborúhoz ve-zethet.

— Nagy igazságtalanságot hozott helyre a munkügyi miniszter. Csikszederáról jelentik: Mint mindenhol, úgy a betegségyűző intézetek átszervezése során is elrettentő sérelmek érték a kisebbségi magyar tisztviselőket. A múlt év szeptemberében 20–30 évi szolgálati idővel rendelkező magyar nemzetiségű alkalmazotta-kat tömegestől rakták az utcára, minden el-lenszolgáltatás, vagy nyugdíj nélkül. Csikszederán hat, mindig jól minősített tisztviselő került így, márcól holnapra kenyértelenségbe. Köztük Sprencz György is, akinek kerek 34 évi szolgálat állt a hátamögött. A nagy csa-láddal, kenyér nélkül maradt tisztviselők két-ségsbeszítő erőfeszítéseket tettek érdekeik meg-védésére. Most aztán Sprencz György eseté-ben, Criste csiki szenátor felvilágosításai nyo-mán, belátta a miniszter a súlyos jogtalan-ságot. Március elseji hatállyal visszahelyezte ál-lásába a többgyermekes és 34 évi szolgálati idővel rendelkező tisztviselőt. Ezesetben méltá-nyos orvoslás történt, de senki sem veheti rossz néven, ha illő tisztelettel megkérdéztük az illetékeseket: mikor szándékoznak a többi égbekiáltó jogtalan-ságot is orvosolni.

— Elítélték a tanítót, aki az almatolvaj gyermeket lelőtte. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: A napokban színmoltunk be arról a bűnperről, amelynek vádát szerint az erzsé-betváros mellett Velez községben pár hóna-pal ezelőtt Simonis Mihail odaváló száz taní-tó, akinek kertjébe három fiatal legény álmát ment lopni, azok közül az egyiket, Goga Au-gustint, aki felszólítására nem akart megállni, lelőtte. Az erzsébetvárosi törvényszék, amely előtt a vádlottat Vamosai ügyvéd véd-te, két évi börtönrre ítélte a tanítót, aki az ité-lést megfellebbezte.

— Kiöntött paráztól gyulladt meg a csűr. Csikszederáról jelentik: Tankó Károly Tamás gyimesközéploki csángó gazda csütre éjjel ki-gyulladt. Mire a község lakossága az épület mentésére siethetett volna, porig égett. A be-vezetett esendőségi vizsgálat első ízben gyuj-togatást sejtett, míg aztán kiderült, hogy a gazda közvetlen az elégett épület mellé égő parázssal teltített hamut öntött ki. Ettől gyult meg a csűr.

— Stradivarius az utcán. Gordon Jacques, Newyork egyik leghíresebb hegedűművésze azt állította, hogy Amerikában nincs zeneértő kö-zönség, az emberek izlését a kritika és a rek-lám irányítja. Hogy ezt bebizonyítsa, egy utca-sarkon koldusruhában játszott. Tizezrek men-tek el mellette, de csak százhuszan álltak meg, hogy egy pillanatra játéka figyelmének s öt-venen voltak mindössze, akik adtak neki egy kis pénzt. Ezekről a számadatokról egy ripo-ter tanuskodik, akit Gordon maga mellé vett. Gordon azt mondja, hogy sohasem játszott olyan jól, a hegedűje pedig valódi Stradivarius volt.

ABLAK

— Vallás-prédikátorok a bíróság előtt. Ma-rosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Marosmegyében mindinkább elszaporodnak a különböző vallási szekták, amelyeknek terjesztői igen gyakran kerülnek a marosvásárhelyi bíróságok elé. Legutóbb Muresan André és Kiss József állottak a marosvásárhelyi törvényszék előtt felekezeti igazgatással és tiltott propagandával vádolva. A törvényszék, bár a vádlottak ta-gadásban voltak, 3–3 ezer lej pénzbüntetésre ítélte a magukat „Jehova tanúi”-nak nevező vádlottakat, akik megfellebbezték az ítéletet.

— Bűnvádi feljelentés a bank igazgatósága ellen, a visszatartott betét miatt. Sepsiszentgyörgyről jelentik: Nagyon érdekes ügyet tár-gyal a sepsiszentgyörgyi törvényszék. A vád-lottak padjára került a Háromszéki Takarékpénztár egész igazgatósága. A feljelentő Negr-riju Joanne, akinek a banknál betétje van s azt a konverziós törvény életbe lépése után a bank nem akarta neki kifizetni. Az előkelő igazgatósági tagokat csalással vádolja a feljelentő. A tárgyalást azonban, amely iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg, nem lehetett megtartani, mivel a vádlottak egyré-sze nem jelent meg. Az ügy új tárgyalását július 2-ára tűzték ki.

— Székely szövőipari tanfolyam. Sep-siszentgyörgyről jelentik: Nemsokára kezdetét veszi Sepsiszentgyörgyön egy székely szövőipari tanfolyam. A tanfo-lyam iránt máris nagy érdeklődés nyil-vánul meg. A tanfolyamon tanításra ke-rül a műszövés, székely, keleti és sző-nyegszövés. Ezeken kívül férfi és női ru-haszövetek, függönyök, diványpárnák és más hasznos cikkek előállítására.

— „Thamegueret”. Párisból jelentik: Ezt a szót mostanában egy Párisban folyó per folya-mán nagyon sokat lehet hallani. A vádlottak kabilok. Ők mondták többször halkan, szinte ihlettel: thamegueret. Vébösszu. Ennek lett áldozata hónapokkal ezelőtt Hamlaoui Baudje-ma arab kereskedő. Két társát gyanasították a gyilkossággal. Végre a kihallgatás alkalmával az egyik bevallotta, hogy a kereskedőt egyik ismerősük gyilkolta meg. Abdel Ali Saidnak hívják. A tett oka: thamegueret, vébösszu volt. A két kabil szabadon bocsátották. Nemsokára egy külvárosi kávéház ajtajában hirtelen verekedés támadt, egy kés villant és a kö-vetkező pillanatban egy barnabőrű fiatalember holtan összeesett. A gyilkos nem menekült el, nem védekezett, nyugodtan tűrte, hogy a rend-őrök kezére bilincselt rakjanak. Nevét is meg-mondotta. Hamlaoui Saidnak hívják. A kihall-gatás alkalmával nyugodtan viselkedett.

— Miért ölte meg Abdel Ali Saidet, honfitár-sát? — Kérdezte a „djemaa”, a tolmács után. — En nem öltem! Amit én tettem: az tha-megueret volt. Az parancsolt, én engedelm-skedtem.

— Magyarázza meg! — Hamlaoui Boudjema az én nagybátyám volt, Abdel Ali Said gyilkolta meg. A „djemaa” összeült és az úgy határozott, hogy nekem végre kell hajtanom a „thamegueret”-et.

A gyilkos védőügyvédje emelkedett szólásra: — Védelemnek szavainak értelme — mondotta — a következő: A „djemaa” az a családi ta-nács. Az parancsolt a vébösszu. A ka-biloknál kétféle vébösszu van: a „thamegue-ret” és a „rebka”. Mind a kettő kötelező a megölt rokonására, mert vallásuk szerint ez megszentelt dolog. A meggyilkolt családja so-

hasem fordul tehát bírósághoz elégtételért.

— Arábiában lehet, hogy rendben van a do-log, de most Franciaországban vagyunk! — állapította meg a bíró.

A gyilkost öt évi börtönrre ítélték. Mikor a község az ítélet kihirdetése után oszladozni kezdett, mindenkinek feltűnt egy vállas, ma-gas, barnabőrű fiatalember. Kabil volt. Elénk figyelemmel kísért a tárgyalás menetét. Sötét szeméből elszántság sugárzott. Még egyszer az elítélt arcába nézett. Tekintetében most gyű-lolet parázslott. A tolmács hozzálépett és meg-kérdezte, hogy kicsoda.

— A meggyilkolt közeli rokona vagyok, — felelte keményen.

A tolmács megértően bólintott.

— Őt év múlva, ha a most elítélt kiszabadul, már vár reá az új „thamegueret”.

— Röpirat a kántor ellen. Sepsiszentgyörgyről jelentik: Különös és az egy-házi életben szokatlan belső harc fog-lalkoztatta a sepsiszentgyörgyi járás-bíró-ságot. Hónapokkal ezelőtt röviden beszámoltunk arról a valóságos hajszá-ról, melyet a sepsiszentgyörgyi zsidó hávek egy csoportja indított a hitközség kántora ellen. Simon Hermann kereske-dő volt a kántorelles párt vezére és miután a hitközség vezetősége ismételt feljelentésekre sem mozdította el a kán-tort helyéről (semmi alapot sem talál-tak rá) — röpiratot adott ki ellene. A különböző vádak tartalmazó röpirat szerzőjét a kántor feljelentette és ra-galmazás címén kérte megbüntetését. A sepsiszentgyörgyi járásbíró-ság most ítélezett: egyhónapi fogházra, 5000 lej pénzbüntetésre, 10.000 lej erkölcsi kár-térítésre és a perköltségek megfizetésére ítélte Simon Hermannat.

— Falusi dráma a bíróság előtt. Marosvásár-helyi tudósítónk jelenti: A marosvásárhelyi törvényszék büntetőtanácsa előtt Precup Si-mon gazdálkodó állott, aki a marosmegyei Al-sórépa községben pár hónappal ezelőtt gyil-kosságot követett el. Covrig János gazdálko-dó már régóta haragos viszonyban volt a vád-lottal és a gyilkosság napján Covrig marhái, amelyek a mezőn legeltek, véletlenül Precup földjére tévedtek. Emiatt Precup, aki már régóta várta az alkalmat, hogy haragosával leszámoljon, megtámadta Covrig Jánost és botjával többször fejbesújtotta haragosát, aki pár órai kínlás után belehalt súlyos belső sérüléseibe. A mai tárgyaláson a védelemnek nem sikerült bizonyítania, hogy Precup tettét önvédelemből követte volna el és ezért a bi-róság Precup Simon két évi börtönbüntetésre ítélte, amely ellen egy a vád, mint a védelem fellebbezést jelentett be.

— Amikor arcszine fakó, szürkés-sárga és tekintete bágyadt, amikor szemorú, nyomott hangulat és nehéz álmok gyötrik, amikor epepanás, gyomorlajás, felfúvódás és fejnymás kirozár, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorral 1–1 pohár természetes „Fe-renc József” keserűvizet inni. Az orvosok azért rendelik a Ferenc József vizet oly gyakran, mert ez sok esetben a rosszullét okát gyorsan megszünteti és az egész szervezetet felfrissíti.

— Koleszvári hírek. Szombaton tár-gyalta a kolozsvári törvényszék Simor Nastazia 23 éves feleki lakos gyilkosságá-t ügyét. Simon Nastazia, hogy öröksége-hez hozzájusson, fejsszével agyonütötte mult év novemberében nagyanyját, Si-mon Zsuzsát. A törvényszék 10 évi börtönrre ítélte a borzalmas gyilkosságért. — Bodea Darius kolozsvári vasuti őr mult év október 6-án éjjel a reptőlőhid mellett részegen revolverével lelőtte Pacurai György vasuti altisztet. A mult héter már tárgyalta Bodea ügyét a törvény-szék, de az ítélet kihirdetése március 10-re halasztották. Bodeát 2 évre és 5 hónapra ítélték s 100 ezer le-kártérítés megfizetésére kötelezték. — Péntek este Buzafi Anna 19 éves hegy-völgyutcai leány szerelmi bánatában marólugot ivott. A mentők azonnal kör-házba szállították, azonban állapota rendkívül súlyos.

★ Házasság. Benedek Ilonka és Vajda Fe-renc házasságot kötöttek. (Minden külön érte-sítés helyett.)

— A helyes és tisztá magyarság kö-zikönyve, amelyet „Anyanyelvünk” cí-men a brassói ÁGISZ (Általános Gazda-sági Szövetkezet) közművelődési szak-osztálya ad ki, — amint szerkesztőse-günkkel közlik — csak husvétra jelenik meg. A késedelemnek előre nem látott technikai nehézségek az okai, meg jo-rsért a szerkesztőbizottságnak az az igye-kezte, hogy a község köréből meg-nyilvánult kíváncsiak is a lehető leg-messzebbmenő mértékben tekintetbe ve-gye a kézikönyv összeállítására terén s ez-által minél tökéletesebbé tegye azt. A nyelv-tisztítás és nyelv-művelés szempont-jából igen nagy jelentőségű és rendkívül hasznos kézikönyv minden tekintetben meg fog felelni azoknak a várakozások-nak, amelyeket a község hozzá fűz.

Erzsébetváros

Erzsébetváros, ez a párezer lakosú, hangtalan életű, tipikus erdélyi kisváros, amely Medgyes és Segesvár, a két fejlett ipari életű erdélyi város közé volt beékelve, Erdély egyik legjellegzetesebb kisebbségének, az örménységnek volt a gócpontja.

Szamosujváron kívül, ahol az erdélyi örménység többségben van, Erzsébetvárosban lakott a legnagyobb számú erdélyi örmény, főleg kereskedő örménység, amely a múlt évszázadban Erzsébetvárost kereskedelmével és iparával élénk kereskedelmi gócponttá varázsolta.

Az örmény nemzet tragédiájával egyidejűleg azonban ez a város is, amely az örménységen keresztül élt vagy halt, lassan-lassan a jelentéktelenség szürke színtjére zuhant.

Az örmény kereskedők nemzedékről-nemzedékre, átszálló kereskedelmi érzékét nem akarta néhány évtized óta fiában tovább fejleszteni és egy szomorú kényszerűségből fiaiból diplomásokat akart nevelni.

Az örmény hajlamosság átalakítása tulságosan sikerült...

Az örmény kisebbségből kikerült ugyan egynehány igen tehetséges vezető egyéniség, de eközben az örmény kereskedelem és ipar, amely valamikor ennek az országrésznek a büszkesége volt, fokozatosan fogyni kezdett jelentőségében, hogy ezzel egyidejűleg magával rántsa a nincstelenségbe és a szegénységbe az egész örmény fajt...

Erzsébetváros, a négyezer lakosú kisváros, ahol most e sorok írója életet, az életnek legalább legesekélyebb megnyilvánulását keresi, alszik...

És ez a borzalmas álom, amelyből előreláthatólag hosszú évekig nem fog felébredni a kisváros, már két évtized óta tart.

Erzsébetváros, a két száz város között magára hagyva, immár husz esztendeje nem fejlődött...

Sem kereskedelemben és iparban, sem társadalmi és közigazgatási viszonylatban.

Gyáripára egyáltalán nincsen... Még kisebb gyári üzeme sem.

És a tetszalott Erzsébetvárosban ennyifogva semminél sincs értéke. A ingatlanok nevetségesen olcsó áron kelnek el, az élelmészeti cikkek talán itt a legolcsóbbak egész Erdélyben.

Erzsébetváros, a modern kor kényszer-Kanaánja...

Amely mögött ott leselkedik a Halál borzalmas árnyéka.

Allandó rovat:

Az erzsébetvárosi időközi bizottságban sincsenek magyar tanácsstagok

Az erdélyi kisvárosok életének szomorú és egyhangú történetéből mindegyre kiesszeng az a visszatérő panasz, hogy az időközi bizottságban csak a legkritikább esetben van képviselve a magyarság, akár milyen is legyen a számarány, az illető városka életében.

Az erzsébetvárosi választott tanácsban eddig 26 tag közül 9 magyar tanácsos volt. A polgármester Pop Nicolae tanár, általában emberesleges volt és kisebbségi megértésről tett működése során tanúságot. A kisebbségi iskolák elég jelentős feladati segítyekben részesültek.

Az újonnan kinevezett bizottságban már egy magyar tag sincsen.

Előre szintén tanár (vajon mióta áll egyenes összeköttetésben a pedagógia a városi közigazgatással?) Stanioiu tanár ur, aki viszont a medgyesi repülőiskola oktatója és csak vendégszerepelt jár Erzsébetvárosra.

Egy tiszteletteljes bejelentés az erzsébetvárosi magyarság nevében és érdekében:

Az erzsébetvárosi magyarság, mely eddig is kivette részét a városi közigazgatásban, szerzett jogainak és számarányának tudatában újlag részt kér érdekeinek hathatós megvédése céljából a város közügyeinek vezetésében. És reméli, hogy kérése nem talál süket fülekre...

Vihar egy pohár vízben

Az Erzsébetvárosi Magyar Kaszinó címéből törölni akarják a „magyar” elnevezést

Az erzsébetvárosi magyarság, mint minden erdélyi kisváros magyar kisebbsége, békésen, jelentősebb ellentétek kikerülése nélkül illeszkedett be a város román többsége és a többi nemzeti-sége közé.

A kisvárosi magyar társadalomnak méltó otthona hosszú évtizedek óta, a kisváros egyik legjelentékenyebb épülete, amely külső frontjával és belső berendezésével is méltóan képviseli a város magyarságát: az Erzsébetvárosi Kaszinó. Ez az intézmény saját székházában lakik, 60—70 évvel ezelőtt született meg és 1891-ben készült az alapszabálya, amelyet az akkori magyar belügyminisztérium hagyott jóvá.

1923-ban, egy kormányrendelet folytán, minden közintézménynek jogi személyiséget kellett kérnie a hatóságoktól és ebben az időben az Erzsébetvárosi Magyar Kaszinó, tekintettel arra, hogy

ebben az időben, még egy száz és egy román kaszinó is működött a városban, Erzsébetvárosi Magyar Kaszinó néven kérte megkülönböztetésül bejegyzését, a mit az erzsébetvárosi törvényszék tudomásul is vett.

Az Erzsébetvárosi Magyar Kaszinó tulajdonképpen ebben az évben nyílt meg hosszabb szünet után, mert a román uralom átvételekor a kaszinót tisztítkénde céljaira használták fel és a törvényszék rendelte el a kaszinó jogainak elismerésével egyidejűleg annak visszaszámaztatását az erzsébetvárosi magyarságnak.

Ennek ellenére, pár hónappal ezelőtt mégis vihar jelentkezett egy pohár vízben, amely még most sem ült el véglegesen...

Az erzsébetvárosi román kaszinó néhány hónappal ezelőtt megszűnt és a kaszinó néhány román tagját, kérésük-

re, a magyar kaszinó vette fel rendes tagokul.

A kaszinó azonban, természetszerűleg, ezután is mint „magyar” kaszinó szerepelt a köztudatban előadásainak plakátjain, addig, amíg két újonnan felvett tagja egy alkalommal kifogásolta a „magyar” elnevezést s a törvényszékhez beadott beadványában kérte a kaszinó címének megváltoztatását és a „magyar” szócska törlését.

Az erzsébetvárosi törvényszék a kaszinó meghallgatása nélkül ítélkezett ebben az ügyben és ítéletében a két új „kaszinói” tagnak adott igazat és kötelezte a kaszinó vezetését a „magyar” szó és jelleg mellőzésére.

Az erzsébetvárosi magyar kaszinó vezetősége természetesen megfellebbezte a törvényszék döntését a marosvásárhelyi táblához, amely a napokban dönt a mindeképpen különös ügyben.

A nyugdíjasok városa

Az erzsébetvárosi „korzón” — ha ugyan annak lehet nevezni a kisvárosi sétáló találkozóját — néhány nyugdíjossal találkozom...

És a korzóra, amely egy-egy jól megérdemelt és átdolgozott élet öreg harcosait gyűjti össze, felrajzolódik észrevétlenül a kisváros jelleme is...

Erzsébetvárost, a nyugdíjasok Eldorádójának hívják.

A bennszülött informátorok szerint, nemcsak a közeli falvakból és kisvárosokból, de messzi vidékekről is sűrűn érkeznek és telepednek meg Erzsébetvárosban a nyugdíjasok, akik ma már a kisvárosi társadalom zömét képezik.

Erzsébetvárosban olyan olcsó az élet — mondják —, olyan olcsók a lakások és az élelmészeti viszonyok, hogy a nyugdíjasok annyiszor leredukált nyomorfilléreikből is szerényen, becsületesen meg tudnak élni.

És öreg napjaikra visszaponulnak Erzsébetvárosra, amely nem sokára valószínű közlérsasága lesz az erdélyi nyugdíjasoknak.

Egy megható, de igaz szívfolt — ez a város — Erdély különös palettáján...

Erzsébetvárosi divatbemutató

A kék Hitler-ingek kimentek a divatból...

Erzsébetvárosban divatkörökben, a férfi divatot illetőleg nem a welszi herceg és a női divattitkok ellesésénél nem a híres Patou és Poiret az irányadók...

Az erzsébetvárosi divatot heteken, mondhatni hónapokon keresztül egy száz könyvkereskedő irányította, aki máról holnapra divatba hozta a kék inget, amely kisvárosi méreteket felülmúló ötletességgel, tulajdonképpen a hitleri barna-ingek mintájára készült.

Az erzsébetvárosi kék-ingek a hitlerizmus lázában és mámorában büszkén feszítettek az erzsébetvárosi vállalkozó szellemű százsz kufár kicsiny, de lelkes tagokból álló gárdáján...

Addig, amíg a divatot illetőleg annak

irányítását a hatóságok vették kezükbe.

Mert abban a pillanatban, amikor az erzsébetvárosi főügyész felsőbb utasításra kijelentette, hogy a kék-ingek és az azzal járó politikai szélsőjobbaldali áramlatok kimentek a divatból, az erzsébetvárosi kék-ingesek is levetették kedvelt öltözetüket és visszatértek a polgári és szürke öltözködéshez és az ezzel járó nyugalmasabb politikai hőmérséklethez.

Az erzsébetvárosi pazar divatbemutatókon nem szerepel többé a kék-ing... Amely ilyenformán gyorsan kiment a divatból... Ugy látszik, nem is volt érdemes megcsináltatni őket...

Hamar elkoptak.

De nem kár értük.

Erzsébetvárosi vegyes felvágott

1.

Az erzsébetvárosi polgárság deputációval és memorandummal készül a dicsőszentmártoni pénzügyigazgatóságához, amely kéréssellettlen ukázt adott ki az erzsébetvárosi adóilletékek és hátralékok behajtására.

Az erzsébetvárosi adófront legújabb jelentése szerint az utolsó héten egy eszméiát és egy másik iparost árvereztek el, beleértve legszükségesebb butordarabjaikat és ingóságait is és egy fél napig az egyik erzsébetvárosi látogatott és népszerű vendégöt is zár alatt tartották. Ugy érezzük, hogy egy kicsit sok ez a tulbuzgóság! Az erzsébetvárosi adóalanyok kiirtásával még se lesz rendezve minden.

2.

Erzsébetvárosban új és modern Messiás támadt. És mert ennek a zavaros kornak a legelterjedtebb betegsége a politika, ezalkalommal ennek a betegségnek találta fel csodasze-

rét egy fiatal politikus, Erzsébetvárosi lugistapárti képviselője, a fiatal Ghimbasi Bubi...

Hogy ez a mindenképpen ügyes és politikára termett fiatal ember egyszer a parlamentben megpofozott egy euzista képviselőt, az már ismert a lapok olvasói előtt.

De hogy erzsébetvárosi lakásán valószínű bucsujárás van és messze földről keresik fel a panaszosok sérelmeikkel, akik fogadószobájában úgy ülnek összezsufolva, mint egy csodadoktornál, az csak most kerül a nagy nyilvánosság elé...

És most sem csufolkodó célzattal.

Végre egy ember, aki meghálálja a voksokat...

3.

Az erzsébetvárosi magyar ifjúság, nők és férfiak vegyesen, dicsőretreméltó kezdeményezéssel közös szellemi frontba tömörült. Garabeth Gerő kath. lelkész és Rostás Dénes unitárius lelkész vezetése alatt és az erzsébetvárosi Kaszinó helyiségében sorozatos kulturális

továbbképző tanfolyamokat és előadásokat tart.

Az előadásoknak igen nagy hallgatósága van és az erzsébetvárosi, közösen szervezett magyar ifjúság teljesen tisztában van más városokból is hozott előadónak magvas beszámoló révén a magyar ifjúság erdélyi kisebbségi életével és jelentősebb problémáival.

A kezdeményezés életrevaló és egy mindenképpen nemes célt szolgál, a kulturális igények kielégítésén túl is. A felekezeti ellentétek kiegyenlítését abban a korban, amikor pont az ellenkezője divatos.

Az erzsébetvárosi „csnka” torony

Speciális városi nevezetesség. Olyan, mint a pisai ferde torony... Azzal a különbséggel, hogy ez még nem ment át a köztudatba és nem látogatják a kirándulók és turisták ezrei, mint a pisait, amely valószínűleg büszkébb is kis erdélyi epigonjánál...

Az erzsébetvárosi Mária Terézia-templomban, amelyet eredetileg a nagy magyar királynő építtetett, két torony volt. 1927-ig ez a két torony büszkélkedett.

Hat évvel ezelőtt azonban az erzsébetvárosi szeszélyes szél egy alkalommal ledölte a templom egyik tornyát... És azóta a templom másik tornya ároán maradt és előreláthatólag még hosszú ideig „csnka” lesz az erzsébetvárosi templom tornya. Egymillió lebbe kerülne a torony megjavítása. Honnan lehet ma ennyi pénzt előteremteni?

Zene-háború Erzsébetvárosban

Erzsébetvárosban kilenc fiatal egyetemi hallgatóból, zeneművelő, tehetséges fiatalemberekből, modern zene-instrumentumokkal felszerelt zenekar alakult. Még hozzá jazz- és tánczenekar, amely most a legtöbb erzsébetvárosi házban és rendezvényen a talpalávalót szolgáltatja. Azt mondják, nem kevés sikerrel...

Az erzsébetvárosi népzeneészek sérelmozik a versenynek ezt a fajtát, annál is inkább, mert az „uri”-zenekar, ahogy gunyosan nevezik, nem vesz el pénzt a fáradságáért és csak meghívásra, barátságból vesz részt a mulatságokon.

Éppen ez a bökkenő, — mondják az erzsébetvárosi cigányzenészek. A harc nem egyenrangú, ha az egyik fél ereje tudatában vértelenül jelenik meg a küzdelem színterén.

Az „uri-zenekarral” nem lehet versenyezni, mert azok semmibe sem kerülnek a kisvárosi előadás rendezőségének...

Az erzsébetvárosi népzeneészek most bosszúforrának és le akarnak számolni uri-ellenfelükkel. Vigyázat! A harc egyes fordulatairól mi szívesen tudatjuk az érdekelteket!

Legokosabb volna, ha az urizenészek is megkérnék az ártat teljesítményükért. Ha komolyan megcsinálják, megérdemlik.

Tűz a Belső

Boszorkányok

Farkaslaka, március 11.

Nappal már tavaszodik. A patakok toboroznak minden irányból a vizet, a mezei s erdei utakon jégüveg alatt erecskéik eszregedeznek s a kitakarodott földek felett feltűnik a dalos fekete pont.

Estére azonban már visszajár a tél. A „szentkereszt-bányái” falusi kályhában dorombol a tűz s a lámpa gyenge világgal pazarolja a drága petróleumot. Rokonok és jóismerősök jövőgetnek ilyenkor, az élet apró dolgairól beszélgetünk és a csodával határosnak tartjuk, hogy okos emberek ennyire el tudják rontani ezt a szép világot.

Most valamelyik este azt vettük számba, hogy litthonjárásom óta kik és hányan felejték végérvényesen hanyatt. Egyszerre valamelyik egy vénasszonynak a nevét említette, akit a tél közepén szöktetett el a halál.

Boszorkány vót s mégis meghót! — jegyezte meg erre egy menyecske, mire hirtelen csend lett. Nagyon természetesen vettem ezt a csendet, hiszen a boszorkányság sohasem volt olyan dolog, hogy hamar és könnyen ki lehessen mondani bárkivel kapcsolatban. Megtorlás szokott érte járni, amit egyrészt a megoldogult szelleme végez el, másrészt pedig a boszorkány-utód s annak társai. De természetesen volt a csend azért is, mert én jelen voltam. Az ilyen tanult és világót látott emberről pedig azt tartják a falusiak, hogy nem hisz a boszorkányok létezésében s kicsúfolja és megérti a jámbor és tapasztalt hívőket. Tülem azonban nem volt mit tartaniuk, mert sem az ítéletet nem rontották ebbéli hitükkel, sem pedig vallásos érzületemet nem bántották. Hol a magam erejéből, hol pedig a könyvek segítségével rájöttem, hogy a tanultságot és a világiást nem azért szerzi meg magának az ember, hogy gondolkodás nélkül legyilkolja, vagy bár szigorú ítéletet is mondjon a furcsa népszokások felett, hiedelmek, babonák és legendák felett. Hanem inkább azért, hogy bédjon látni azoknak a mélyére és képes legyen kihámozni azt a valóságot, amely minden babona és minden hiedelem megett rejtődik. Van a modern lételemzésnek egy egészen új területe, ahol éppen ezt a népi világot próbálják tudományos eszközökkel magyarázni és megfejteni. Magam is olvastam egy ilyen könyvet, mely a „magyar néphit és népszokások”-ról szólt s ha jól emlékszem, Roheim Géza írta. S most, hogy ez a falusi menyecske olyan hirtelen elszóltta magát, eszembe jutott ez a könyv is és arra gondoltam, hogy éppen a forrásaink vagyunk valaminek, ami igazat és értékes. Tulítottam tehát magamat jó Kálmán irányunk diktátori kijelentésén és így szóltam:

— Amióta van ez a világ, élt még boszorkány éppen elég s azok is mind meghaltak s így nem szégyen rájuk sem, hogy a miénk is meghalt.

— Nem kell őket félteni! — legyintett egy fiatal férfi.

Megérdeklődtem, hogy miért nem kell féltetni a boszorkányokat, mire azt a választ kaptam, hogy ez az illető is, akár hasonló esetben a többi, a halálos ágyán átaladta egy másik vénasszonynak a hivatalát. Ez pedig ugy szokott történni, hogy a halálköli boszorkány megfogja a kiválasztott utódának a kezét s hívős tudományát átátesztli abba. Azonban ő maga, is tovább él, az eltemetés után is, természetesen csak a szellemében. De ez éppen elég arra, hogy mindig résen legyen az élők dolgainál s bárkik a földhöz veressen, ha úgy látja józnak. Ilyenformán csak gyarapodik egy a halál által is a boszorkányok hatalma, mert utódja is van s ő maga is működik a szelleme által.

Az egyszerű filozófia a legmélyebb filozófia. Mert lám, ezzel a felfogással könnyen meg lehet magyarázni azt a falusi statisztikát, amely szerint folytonosan szaporodik és nő a boszorkányok hatalma s ehhez mérve természetesen szaporodik és nő az a sok ártalom és büntetés is, amely napról-napra éri a jó és törekvő falusi népet.

De a további beszélgetés folyamán kiderült, hogy egyik dolgot is. Többek között például az, hogy most már férfiak is vannak a boszorkányok között, holott az én gyermekkoromban még nem voltak. Meglepő fejldés ez, sőt ha lározott tanúságtétel mellett, hogy a falu nem maradt el olyan nagyon a világtól, mint ahogy a népes írók szokták írni, vagy ahogy a politikusok szeretnék. Nem maradt el, hanem megfigyelte és látta, hogy a háborút férfiak csatázták és ugyancsak a férfiak juttatták oda a háború után ezt a világot, hogy már a fenszék televan minden olyan rosszal és ártalommal, amit rendes világban csak a boszorkányok szoktak felidézni. Ezt látta és állandóan látja a falu s azzal az igazságszeretettel, amelyet

Délig a Zsilvölgyén

Három év alatt ötezer lélekkel csökkent Vulkán lakossága

A halálraítelt bányatelep már csak a nyugdíjasokból és a munkanélküliekből él

Az eltemetett szénbányák, ahol soha többé nem támad fel a munka

Vulkán, március 11

Vulkán ma abból él, hogy nyugdíjasai és munkanélküliei vannak.

Pár évvel ezelőtt ennek a bányatelepnek és nagyközségnek tizenháromezer lakosa volt, ez a szám ma már lecsökkent nyolcezerre.

Az ok, hogy Vulkánt halálraítelték.

Vulkánban megszűnt a széntermelés, egyetlen bánya minczen ott üzemben, egyetlen darab szén nem szállítanak onnan.

Először a bányatársulat által elbocsátott munkások kezdtek elhagyni Vulkánt, aztán — minthogy megszűnt az üzleti lehetőség, kereskedők és iparosok igyekeztek máshol megélhetést keresni. Üzlet-üzlet után, műhely-műhely után és polgári egzisztenciák szűntek meg egyik napról a másikra, az életerejétől hirtelen megfosztott bányatelepen, a

mely ma már — amint mondtuk — abból él csak, hogy nyugdíjasai és munkanélküliei vannak.

Az eltemetett bányák

A vulkáni szénbányászat azért szűnt meg, mert a változott viszonyok között erősen lecsökkent szénfogyasztást a többi, üzemben levő zsilvölgyi bányák bőven ki tudják elégíteni. Hogy miért éppen Vulkánban szüntették be a termelést, annak viszont az a magyarázata, hogy itt került legtöbbre a szén kitermelése s így üzleti szempontból ezeknek a bányáknak a beszüntetése mutatkozott legcélszerűbbnek.

A beszüntetést egyideig átmeneti jellegűnek tekintették, azt remélték, hogy a viszonyok javulni fognak, hogy a vásárgulással emelkedni fog a szénfogyasztás s a leállított üzemeket újra munkába lehet majd állítani.

Ma már százszázalékosan biztos, hogy Vulkánban soha többé nem fogják megnyitni a tárnákat.

A társulat az összes gépi berendezéseket felszínre hozta a bányákból, a föld feletti bányaiüzemeket is teljesen leszerelte és lassan elönti a víz az aknákat és tárnákat, úgyhogy a bányák újbóli üzembehelyezése nemcsak később, de már most is szinte teljesen lehetetlen.

Vulkánnak ma egyetlen élő üzeme van: a villanytelep. Ez a villanyüzem látja el árammal az összes zsilvölgyi bányákat és bányaiüzemeket s így azt lehetne mondani, hogy itt van az utóéra az egész zsilvölgyi széntermelésnek.

Ez az egyetlen élő üzem azonban alig jelent valamit a vulkáni létkérdés szempontjából, mert mindössze háromszáz munkást foglalkoztat — néha még annyit sem.

VULKÁN A NYUGDIJASOKBÓL ÉL

száz lejre megy fel a havi nyugdíjrandóság.

Ehhez az ezerkétszáz lejhez harminchatévi szolgálati mult szükséges, de sokan vannak, akik idő előtt megrokkantak, vagy kevesebb szolgálati évvel vonultak nyugdíjba, így a havi nyugdíjuk még az ezer lejt sem közelíti meg.

A bányanyugdíjasokat „fekete sereg”-nek nevezik Vulkánban.

Amikor megszűnt a termelés Vulkánban és üresen maradtak a bányaszaklások, a társulat mozgalmat indított annak érdekében, hogy a Zsilvölgye összes, mintegy háromezer bányanyugdíjast ide telepítsék le. A társulat majdnem ingyen bocsátotta a nyugdíjasok rendelkezésére a kiürült bányaszaklásokat, hogy megmentse a bányásztelep épületeit az elhanyagolástól és pusztulástól. Az errevonatkozó kezdeményezésnek azonban csak félig lett eredménye, a nyugdíjasoknak csak egyharmada telepedett ide, mert a többiek részint nem akarták elhagyni már megszokott lakhelyüket és környezetüket, egyrészen pedig saját kis házikója is van, amit ők maguk építettek fel a társulattól régebben kapott telepeken.

Amikor Theodorescu miniszter volt a bánya vezetője

A nyugdíjasok fekete serege így olcsón, mondhatni ingyen lakik a vulkáni telepen, de az 50 százalékkal leszártott nyugdíjakból a legszükségesebbre is alig telik. Szoba-konyha lakásért csak husz-harminc lej havi bért fizet ugyan, de a betegsegélyző pénztár nyugdíjából megélni mégis nehéz.

A legtöbb nyugdíjasnak különben az volt a szerencséje (és igen sok leépített bányásznak is), hogy Theodorescu, a mostani ipar- és kereskedelemügyi miniszter, mint a bányatársulat vezérigazgatója, egy évtizeddel ezelőtt megalaki-

totta a bányászok takarékpénztárát. Azt a rendszert vezette be, hogy a munkabérből minden fizetésnél levontak egy bizonyos százalékot a bányamunkástól és ezt mindaddig kamatoztatták a takarékpénztárnál, amíg a bányász nyugdíjba nem vonult, vagy más okból ki nem lépett a munkából. Az évek folyamán a levonások jelentős összegre emelkedtek, úgyhogy a bányász, amikor a nagy leépítések következtek és a tömeges kényszer nyugdíjazások is megkezdődtek, egy kis tőkével a kezében nézhetett a válságos idők elébe.

Vulkánban is, mint a Zsilvölgye többi bányatelepein, aránytalanul kisebb a munkanélküliek száma, mint ahogy a tömeges elbocsátásokból következten lehetne. Itt is az történt, hogy a leépített munkásokat illetőségi helyükre, régi lakóhelyükre szállították. A vulkáni leépített bányászok is magkapták a vasúti jegyet, és a fejenkénti kétszáz, illetőleg száz lej utraválót, s azzal mehetett, ki hova akart.

Sokan a vulkáni munkanélküliek közül kivándoroltak Franciaországba, ahol még ma is tengetik életüket.

Olykor-olykor kapnak egy kis segélyt, de az olyan édeskeves, hogy abból talán még a száraz kenyérre sem jut. Februárban például mindössze hetvenezer lej segélyt osztottak ki az összes zsilvölgyi munkanélküliek között, amiből a vulkáni ezerkétszáz-munkanélkülinek nem juthatott több 35-40 ezer lejnél.

Ha a bombestii-livazényi vasutvonal építése valóban megkezdődik, mint ahogy tervezik és hirdik, úgy már csak hetek kérdése, hogy a sokat szenvedett és nélkülözésekben valósággal megrobkant zsilvölgyi munkanélküliek megszabaduljanak a nyomortól.

mindig az ösztönében hordoz, ime most megosztja a felelősséget a nők és a férfiak között. Olyan módszerrel és olyan fantáziával cselekszik ezt, ami minden népet jellemez: formát és pedig költői formát ad a piszkos valóságnak és azzal áll bosszút a szenvedéseken, hogy maradó formában örökíti meg, hadd szegyeljék majd a jövő világban is magukat az emberek, férfiak és nők egyaránt.

És minő szemléletes és mennyire jellemző mind a többi dolog is, amit mondtak! Az a fiatal és komoly férfiú például, akit az előbb említett, elmondotta, hogy ő egyszer látott egy boszorkány vénasszonyt, aki a kender-tőlra ült fel s azon lovagolt el a jók és békeességek ártalmára. Egy másik a guzsajra ült fel, egy harmadik a görbe sarlón lovagolt. A férfiak azonban szekér-kerékre, ekevasra, esetleg fejszére szoktak felülőgetni.

Mindenki arra, amivel a valóéletében foglalkozik, amiben szakértő s amivel keresi a kenyerét.

Mindig a munka-eközre! Eppen úgy, mint a civilizált világban, ahol azonban a tudomány az ész világánál ezt a műveletet nem szokták és nem szabad boszorkányságnak nevezni. A gyáros pedig ott is felül a modern gépkerekre és azon indul el, hogy letérje a többi gyárosokat, hogy valamiképpen ártson nekik.

Lovaglásában nem kiméletes: munkásokat gázol el és családokat ver a földhöz és elgázol mindenkit, aki belátni próbál szándékaiába és kiagyalt terveibe. A politikus aktán lovagol, frázissal és hamis jelszavakkal megtömött akta-táskán. Az író a pennáján, melynek a hegyét a hatalom felé fordítja. A pap a szent ígét, amelyet addig forgat, amíg a gyönyörű és igaz kétezeréves Igének a feje bátul kerül.

Igy folyik ez, minden babona és minden költészet nélkül, amit kitalálni és költői formába önteni a „műveltek” között nem is kötelező, hiszen boszorkányok nincsenek. Csak a rossz van, a nyomor és az ártalom, amit annak lehet köszönni, aminek felismerése tilos és azoknak, akiket a legbőlcsebbek gyanánt és a legjobb akaratuknak kell tisztelnünk.

Hiszek abban, hogy mély értelme van a babonának, amely azt tartja, hogy le lehet lépelni a boszorkányokat is. Még pedig úgy, hogy azt a fakanalat, amivel husvétra piros-tójtást fest az ember, szépen a közepén meglikasztja, aki bátor, aztán elmegy nagypénteken ezzel a fakanállal a templomba, ott a kanálát a szeméhez tartja s a likon keresztül meglátja, hogy kik a boszorkányok. Mindegyiket meglátja, mert nincs az a boszorkány, aki ne volna rendes templomlátogató és temetésrejáró.

Nem lehet tehát elhárítani!

Mondta az én fiatal barátom is, hogy egyszer megeselekedte ezt. Vett annyi bátorságot magának, amár veszedelmes dolog, mert a leplezett boszorkányok irtalmatlanul bosszút állanak. Ő azonban elszánta magát, sőt a sikeres művelet után fel is kereste az egyiket és azt mondtotta neki, hogy ugy ügyeljen, ne hogy neki valami baja legyen, mert aztán rákásra hánnya az egészet. Hiába rémitette azonban képviselőjükön keresztül a beavatottakat, mert mégis bosszút állottak. Azt csinálták ugyanis véle, hogy egy éjszaka, amikor ruhástól aludt az istállóban, teljesen meztelenre vetkőztették a boszorkányok. Amikor felébredt, az égvilágon semmi ruhadarab nem volt rajta, ott kapta meg ezeket szétdobigálva az istállóban.

Vigyáznai kell tehát a bátor vállalkozónak, mert meztelenül ma-adt! Megfosztják a ruhájától és minden földi kincsétől a boszorkányok. Megfosztják, mint a világ Megváltóját és mindenki mást, aki az örökkéességet, a vagyoni igazságos elosztását, a teremtő és jó élet uralkodását meri hirdetni ezen a világon.

De mégis akadnak mindig ilyenek. És akad husvéti pirossal megfestett fakanál is mindig, amelyre legalább egy csepp lyukat lehetesen jurni bármilyen nehéz világban.

TAMÁSI ARON

Be kell iratni a társadalombiztosítónál a szakácsokat, soffőröket, portásokat és egyéb háztartásbani alkalmazottakat

Hatezer lejen aluli fizetésükre kötelező a bejelentés

Bukarest, március 11.

Mint ismeretes, az új társadalombiztosítási törvényt tavaly áprilisban szentesítették. A törvény akkor kimondta, hogy 6 hónapon belül rendezik a háztartásban alkalmazott egyének biztosítási kötelezettségének kérdését. Ezzel nemrégiben foglalkoztunk is. A dolog azonban kitolódott és csak ez év elején került sor az intézkedésre. Nemrég Bukarestben az országos társadalombiztosító pénztár igazgatójának ülésén azután részletes határozatok hoztak

a társadalombiztosítás kötelező voltáról a háztartási alkalmazottakra és egyéb olyan alkalmazottakra, akik eddig nem voltak tagjai a pénztárnak.

Eszerint a bejelentési kötelezettség április 1-től kezdődik. Ettől a naptól kezdve tehát be kell jelenteni a biztosító pénztárnak a szobaleányokat, szakácsokat és szakácsnőket, cukrászokat, portásokat, kocsisokat, nevelőket, soffőröket, a központi fűtessel rendelkező házakban dolgozó mechanikusokat, fűtőket, valamint mindazokat, akiket a háztartásban alkalmaztak és akiknek havi fizetése nem haladja meg a hatezer lejt. Ugyanebbe a kategóriába tartoznak a szabadfogalkozásuk (orvosok, ügyvédek, stb.) alkalmazottai, valamint azok,

akik különböző egyesületek alkalmazásában állanak és eddig még nem voltak tagjai a betegségélyező pénztárnak.

Az új kategóriák bevonásával a törvény orvosi kezelést és táppénzt, valamint aggodó biztosítást akar adni mindazoknak, akik eddig nem részesültek ebben. Április 1-jeitől kezdve az érdekelt munkaadóknak a betegségélyező pénztárnál 20 lejes áron kis könyvecskéket kell beszerezniük és ezekbe a könyvekbe regisztrálni be hetenként azokat a bélyegeket, amelyeket a járulék befizetése ellenében kapnak. Az alkalmazottakat öt osztályba sorozza a törvény. Az első osztályhoz tartoznak azok, akiknek napi fizetése nem haladja meg a 24 lejt, heti fizetése a 144 lejt s havi fizetése a 600 lejt. Ezek 6 lej járulékot fizetnek hetenként és ennek ellenében betegség esetén 58 lej heti, elhalálozás esetén pedig kétezer lej temetkezési segélyt kapnak. A II. osztály tagjai (600—1125 lejes havi fizetéssel) 12 lej járulékot fizetnek, 119 lejes heti betegségélyt és háromezer lejes temetkezési segélyt kapnak. A III. osztály tagjai (1125—1975 lejtig terjedő havi fizetéssel) 22 lej illetéket fizetnek hetenként, 217 lej heti betegségélyt és 3500 lej temetkezési segélyt kapnak. A IV. osztály tagjai (1975—2475 lejtig terjedő havi fizetéssel) 30 lej heti

járulékot fizetnek 315 lejes heti betegségélyt és 4000 lej temetkezési segélyt kapnak. Az V. osztályba tartoznak mindazok, akiknek napi fizetése meghaladja a 99 lejt, heti fizetése az 594, havi fizetése pedig a 2475 lejt. Ezeknek hetenként 36 lejes járulékot kell fizetniük, amelynek ellenében 420 lejes heti betegségély és 5000 lej temetkezési segélyre tarthatnak igényt. A betegségélyző illeték felét a munkaadónak, másik felét pedig az alkalmazottnak kell fizetnie.

Senki sem fogadhat fel alkalmazásba biztosításra kötelezettet, mielőtt meg nem győződött arról, hogy a folyó biztosítási illetékek fizetésével hátrálékban nincs.

A törvény súlyos büntetést ír elő mindazokra, akik a bélyegke idejében való felragasztását elmulasztják, akik az alkalmazottak fizetéséből vonják le a munkaadót terhelő járulékokat, ha olyant biztosítottak jelentenek be, akik nem állanak a bejelentő szolgáltatásban, vagy elősegítik a nem biztosított alkalmazottaknak a biztosítás előnyében való részvételt. Azt a főnököt, akinek alkalmazottja után a megbetegedés időpontjában nem voltak felragasztva az esedékes bélyegkei, terhelni fogja a betegséggel, illetőleg annak kezelésével felmerülő minden költség és kiadás.

Ökölvívás

A MAGYAR ÖKÖLVÍVÓBAJNOKSÁGOK

küzdelmek tegnap befejeződtek. Az egyes súlycsoportok győztesei egyúttal az Európabajnokságon szereplő magyar csapat válogatottjai is. Győztesek:

Légsúly: Szántó FTC, Bantamsúly: Lovas BTK, Pehelysúly: Frigyes Bp. Vasutas. Könnyűsúly: Harangi MAVAG. Welter súly: Varga HAC. Középsúly: Sziget FTC. Kisebbsúly: Orsolyák BTK. Nehézsúly: Szabó Szegedi VSC.

A pehelysúlyt kivéve mindenütt a favoritok győztek.

Egyenruhában mennek a román boxolók Budapestre. Egyforma öltözetű lesz: szürke nadrág, fémgombos kék kabát, szürke sapka. A csapat összeállítását ellenükben a román boxterek testileg tiltakoztak.

Tilos a boxmérkőzés Luzernben. A svájci kanton előjáróságának rendeletéről hiányoznak még a részletek.

Carnera közel kétfélmillió lejt kapott Miami-ban, míg Loughran „csak” ötszázszázet. Szegény Loughran...

Tenisz

12 millió lejt keresett öt hét alatt a Tilden-cirkusz. Nem is jönnek át Európába, olyan nagy sikerrel turáznak Amerikában.

Amerika—Franciaország 3:2. Az újabb USA—Franciaország profi teniszmérkőzés eredménye ez. A feltűnés: Cochet legyőzte Tildent! Cochet—Tilden 6:4, 5:7, 6:4, 6:3, Cochet, Plaa—Tilden, Vines 6:4, 6:4, 6:3, Vines—Cochet 8:6, 6:4, 6:2, Tilden—Plaa 6:2, 4:6, 6:2, 6:2. Vines Plaat győzte le.

Az amerikai teniszjátékosok többsége a „vagyos” (amatőr—profi) mérkőzések mellett szavazott, amikor megkérdezték véleményüket.

A közgazdaság hírei

A VÁMOLÁSI IRODAK LETETŐSSZEGE

(Bukarest) A pénzügyminisztérium rendelete alapján az elsőosztályú vámok mellett működő vámirodák február hónap óta 100 ezer lej biztosítékot kötelesek letenni. A másodosztályú vámoknál a vámolási irodák által letendő biztosíték 80 ezer lej, harmadosztályú vámhivataloknál pedig 60 ezer lej. Kivételt képeznek a részvénytársasági formában működő irodák, amelyek az 1933. évi biztosíték összegét kötelesek ismét letétbe helyezni.

FRANCIA—ROMÁN CSEREKERESKEDEK

(Páris) A francia fővárosban most tárgyalnak egy 51 millió francia frank értékű kompenzációs üzletről. Románia ezért 170 ezer tonna nyersolajat szállítana, az ellenérték 66 százalékát a vásárolt repülőgépek és repülőgépkatapulták törlesztésére kompenzálná, a fennmaradó összeget pedig készpénzben kapná meg a francia államtól.

NEMZETI UJJAÉPÍTÉS, AMELY MILLIÁRDOKBA KERÜL

(Washington) Az amerikai „nemzeti újjáépítési program” alkalmazásával kapcsolatban az amerikai állam több mint 5 milliárd dollárral növelte adósságait egyetlen év alatt. Az amerikai államadósságok március ötödiki kimutatás szerint 26.052.457.179 dollárra ugrottak, szemben az 1933. márciusában volt 20.936.053.784 dollárral. Az amerikai kincstár helyzetét mégsem tartják kétségbeesettnek, mert jelenleg 4.074.633.950 dollár készpénzzel rendelkezik, összehasonlíthatatlanul többel, mint tavaly ilyenkor. A fenti pénzkészletben benne van a dollárértékelési manipuláció közel hárommilliárdnyi nyeresége is.

AZ AMERIKAI NEMZETI KÜLKERESKEDELMI TÁRSASÁG ELNÖKE A SZOVJETÜZLETEK ELLEN

(Newyork) A külkereskedelmi érdekek hivatalt képviselőjeként tekintendő National Foreign Trade Council (Nemzeti Külkereskedelmi Társaság) elnöke, aki a kormánynak is jelentős tanácsadója, a kormányhoz intézett ártírtában figyelmezteti a kormányt arra a veszélyre, amit a fontos külföldi piacoknál a Szovjet unió kedvéért való elhanyagolása vagy feladása jelent. Minthogy Amerika fogyasztási javakat exportál, a Szovjet ezel szemben térszavakat szeretne átvenni, a Szovjet autarkizáló rekvése tehát egyáltalán nem bátorít fel a kereskedelmi kapcsolatok téságos kiépítésére. Ezt a felfogást megerősítik Olaszország és Angliának a szovjetkapcsolatok felvétele utáni kapcsolatai, amelyek eléggé bizonyítják, mekkora a veszélye az amerikai kiviteli passzívumának. Ettől eltekintve azonban az Oroszországból való bevitel emelkedése természetesen magától nem vonná a többi országba történő amerikai kiviteli csökkenését. Különösen a Kanadába irányuló kiviteli csökkenésével kell számolni.

SPORT

A MAI NAP SPORTJA:

Nemzeti Bajnokság: Romania—Unirea Tricolor Bukarestben. — NAC—Glória CFR Aradon (ujrajátszás).

Budapest: Újpest—Hungária, III. kerület—Attila, Phöbus—Nemzeti, Kispes—Budai 11. Szeged: Szeged F. C.—Ferencváros, Kaposvárt: Somogy—Bocskai.

Világ bajnoki selejtező mérkőzések: Amszterdamban Hollandia—Belgium, Luxemburgban Németország—Luxemburg, Madridban Spanyolország—Portugália.

Nemzetközi mérkőzések: Párisban Franciaország—Svájc, Lausanneban Svájc B.—Franciaország B.

Kézdivásárhely — sportváros

Kézdivásárhelyt úgy is lehetne jellemezni a sport terén: város, amely példát mutat. Lelkesedés, lelkiismeretes munka és a fejlődés állandó lendülete ma már a Székelyföldön is tulmenő hirt szereztek Kézdivásárhelynek. Kézdivásárhely ma már — sportváros.

A Kézdivásárhelyi Sport Egylet olyan mint a NAC Nagyváradon. Egyet jelent a várossal. Képviseli a város sportéletét.

★

A KSE tavaszra kidolgozott sportprogram is gazdag. Múltó az eddigi sikeres multhoz.

Futballban már husvéti műsorral tárgyalnak. A „NAC-csikókat” akarják megnyerni.

A KSE játékosok egész télen hetenként háromszori tornatermi edzésen vettek részt és rövidesen megkezdik a pályatréninget. Játékosgrádja hatalmas, több csapatot is ki tud állítani.

Teniszben saját pályák építésére készül. A helyet is kiszemlélték a sétateren, sőt a telektulajdonos református egyházzal is megindultak a tárgyalások. Az új pálya életre lendíti majd a teniszt is.

Asztali tenisz szakosztálya majd mind egyik vasárnapra versenyt készít elő. A játékosok több versenyen vesznek részt és szorgalmasan treníroznak.

★

És milyen sportszerető Kézdivásárhely közönsége! Alig egy éve építették fel a gyönyörű sporttelepet és a multévi mérkőzések, a téli tenestélyek és az utóbbi évek legsikerültebb báljának jövedelméből már csaknem teljes egészében fedezték.

Szép sporteredmények — társadalmi tá-

mogatás háttérével. A legjobb és leg-eredményesebb megoldás.

★

Március 18. Ez a KSE közgyűlés napja. Érdeklődéssel várják, mert sok új tervet készítenek előterjeszteni.

Labdarugás

Röviden — mindenünnen...

Bukarest. Barátok hivatalos kiadása megérkezett a román szövetséghez. — A lengyel—román válogatott mérkőzés időpontját megállapították: október 14. Varsóban. Brassó. A május 20-ra Brassóba kitért Vénus—Brassó mérkőzést, közös megegyezéssel, Bukarestben játsszák le május 21-én. Varsó. Lengyelország valószínűleg elhagyja a Nemzeti Bajnokságot és visszatér a kerületi bajnokság rendszeréhez. Barcelona. Spanyolországban bevezették a gólbírók rendszerét. Külön bírók állanak a kapuk mögött, akik vitás esetekben döntenek. — Zamorra, a legendás tudású spanyol kapus, akit már elparentáltak a sportkörök — újra hatalmas formára futott fel: ismét válogatott kapus lett! Bukarest, Juniában Jugoszlávia, Lengyelország, Csehszlovákia és Románia katonai csapatai négyes futballtornán vesznek részt Bukarestben. Ezenkívül atlétikai és uszó számok is lesznek. Prága. Április 7-én és 8-án a közép-európai kupakonferenciát Prágában tartják.

Március 25.: Románia—Csehszlovákia Pardubiceban. Most már végleges a két ország válogatottjának mérkőzése, mert a csehek hallani sem akarnak az elhalasztásról vagy a bukaresti játékról. A mérkőzés a közép-európai amatőr-kupa utolsó mérkőzése lesz. A csehek erősen készülnek, ki is jelölték a csapatot már, míg itt Luchide főtítkár megnézi a NAC—Gloria CFR mérkőzést. Ez minden... A mérkőzés pedig döntő fontosságu: Románia első helye függ tőle! A bíró a lengyel Schneider lesz.

Allétika

Sievert nyerte a berlini fedettpályaversenyen a triatlont 2538 ponttal. (Súly: 14.83 m., magas: 179 cm., 60 méter: 7.2 mp.)

Korcsolya

Bezárult a bukaresti műjég — és ezzel a romániai jégsezon is.

Kerékpár

Az év első nagy országúti versenye szerdán kezdődött 100 indulóval Páris és Nizza között.

Az összes Ausztriában élő Habsburgok beléptek a Heimwehrbe

Bécs, március 11.

Habsburg Antal, Ileana román hercegnő férje kijelentette, hogy felesége az egyik legközelebbi Heimwehr-gyűlésen felszólal és előadást tart „Asszonyok a Heimschutzban” címen. Antal herceg még azt is kijelentette, hogy valamennyi Ausztriában élő Habsburg-férfi Heimwehrtag lett. Ő nem tagja a legitimista pártnak, mert nem akar politizálni, azonban a Heimwehrbe hazafias köleségből ő is belépett.

Végül közölte még, hogy Oberhollenbrunnban megvette a Sonnenburg-kastélyt s rövidesen családjával együtt odaköltözik Mödlingből.

A munkáspárt győzött a londoni község tanácsi választáson

London, március 11.

A londoni község tanácsi választáson végeredményében a munkáspárt 67, a konzervatív párt 55 mandátumot kapott. A szabadelvű párt teljesen kiesett. A konzervatív párt 29 mandátumot vesztett, a szabadelvű párt hatot. Ezzel szemben a munkáspárt 35 mandátumot nyert.

Sigward végleg odaadta a hercegséget a szerelemért

London, március 11.

Sigward volt svéd herceg, most már csak egyszerűen „Bernadotte Sigward”, esküvője után nem Olaszországba utazott, ahogyan tervezte, hanem feleségével együtt Berlinbe.

A svéd államtanácscon egyébként bejelentették hogy Sigward elveszítette trónörökösi várományát, hercegi címeit és minden ebből származó előjogát. — Ezentul már csak az egyszerű Bernadotte név viselésére jogosult.

Iparvállalat keres cipő-, bőr-, fűszer-szakmák elismert minőségi márkájú szükségleti cikkeihez kizárólag ezekkel egész országot utazó, reprezentálni tudó

FŐELADÓT,

ki nagy pouveral vevőket látogatója, helyi képviselőket ellenőrző, Ajánlat csak megfelelő képességekkel rendelkező uraktól, elsőrangú referenciákkal, fényképpel „Önálló, megbízható” jellegre a kiadóba

Cuza táncra hívta a magyarságot a zsidók ellen,

de Willer dr. elhárította a felszólítást

Bratianu György is rúzeli a kisebbségek ellen — Nagy veszekedés a szenátusban

Bukarest, március 11.

A képviselőház szombat délutáni ülésén az idősebb Cuza professzor mondta el interpellációját a nemzeti munka védelme érdekében. Mindenekelőtt támadta Gogát, aki szerinte nem őszinte, amikor az idegenek ellen kirohan, mert hiszen ő a csucsai paktum szerzője s a Mica bányatársulat élén együtt működik a zsidó Fildermannal.

A kisebbségekről beszélve, Willer József dr. magyarpárti képviselőhöz fordul a következőket mondja neki:

— A románok Erdély földjét a nemzetiesség és az önrendelkezés elve alapján birtokolják. Szeretnek Önnek vitatkozni, mert Önnek igazi politikai vérmérséklete van, ebben az esetben azonban nem lesz Önnek érve ellenem.

Ezután Cuza felteszi Willernek a következő kérdést:

— Mi a célja a magyar politikának azzal, hogy szítja a gyűlölködést a románokkal? Nem volna-e jobb a megértés a románok és a nemes magyar nép között, amely iránt én a legnagyobb rokonszenvvel viselkedem. Hiszen a magyarok a legelső áldozatai a zsidóságnak. Kun Béla, aki jóideig zsarnokoskodott Magyarországon, zsidó. Önöknek kötelességük volna összefogni velünk, hogy együtt harcoljunk a zsidók ellen.

Willer közbeszólt: Ha közeledésről van szó, akkor azzal a francia kifejezéssel válaszolhatok, amely szerint Önök nyitott ajtót döngöttek. Én mindig ilyen értelemben beszéltem. Mi nem akarunk gyűlölködni, mi a romániai magyar kisebbség helyzetének megjavítását harcoljuk. Amikor mi voltunk erősebbek, mi védelmünkbe vettük a gyengébb románokat, most viszont, amikor Önök az erősebbek, nyujtsanak kezet nekünk. Ne várják, hogy mi nyujtsunk kezet, mert ez kolduló gesztus volna, viszont, ha Önök nyujtsanak kezet, az magasztos lovagiaság lenne. Ami magatartásunkat illeti, mondja meg professzor ur, volt-e egyetlen magyar politikus is, aki vétett volna a román alkotmány, vagy állam ellen? Tizenöt éve élünk itt, de Önök sohasem kérdeztek meg bennünket, mi fáj nekünk? Vagy talán nem volt elég idejük? Tegyük meg most, hogy békésen együtt élhessünk. Ami végül a zsidóellenességet illeti, a magyar nép nem ért egyet Önökkel, mert mi nem vallás, hanem becsület és képesség szerint ítéljük meg az embereket.

Cuza: Okosabban tette volna, Willer ur, ha az utolsó mondat előtt befejezte volna közbeszólását!

Willer: Akadtam én sok keresztényre, akik alávaló emberek voltak, s viszont sok becsületes zsidóra, akik között barátaim is vannak.

Beszéde tovább folytatván Cuza a német kisebbséggel foglalkozott s védelmébe vette Fabritius és Jickelit, a hitleristák vezérét. Szemére vetette a hivatalos szász vezetőknek, hogy fellépnek a hitleristák ellen.

— Önök — mondotta a szász képviselő felé fordulva, — azért folytatnak nemzetellenes politikát, mert egész iparukban össze vannak keveredve a zsidókkal.

A szász képviselők közül Kräuter válaszol Cuza azzal, hogy a németeknek családi ügye a hitleristákkal való viszálly s Cuzaék csak hagyják őket egymás között veszekedni. Ők majd megtámadják a helyes utat. A németek kebelében végbemenő viszálykodás nem érinti a román államot.

Itt közbeszólt az ifjabbik Cuza s azzal szólja a hivatalos szász vezetőket, hogy személyi érdekeiket védik. A szász képviselő nincs Önökkel — mondja. — Amikor 1932-ben mi, a cuzisták, egyezményt kötöttünk Fabritiusokkal, önök meghívták annak végrehajtását.

Az idősebb Cuza professzor: Ha Önök beleavatkoznak abba, hogy mi szövetségre lépünk a szász nemzeti mozgalommal, akkor az Önök feje fölött közvetlenül a néphez fogunk fordulni!

Cuza után Bratianu György fejtette ki

interpellációját ugyanebben a kérdésben. Megemlítette, hogy ő már a Skoda-üggyel kapcsolatban követelte a nemzeti munka hatályosabb védelmét. Igen nagy számú külföldi idegen személyzet és kisebbségi elem található azoknál az üzemeknél is, amelyek honvédelmi célokat szolgálnak, vagy szolgálhatnak. Ebből a szempontból megemlíti a Resica-műveket. Rámutat arra, hogy egyre határozottabban tartják magukat azok a hírek, amelyek szerint a közeljövőben visszaállítják a kettős Habsburg-monarchiát

Ausztria és Magyarország részvételével. Ez nagyobb veszély Románia szempontjából, mint az Anschluss. Ebben az esetben ugyanis a kisebbségi és idegen elemek, amelyek itt élnek ugyan, de lélekben máshova huznak, mindenképpen szabotálni fogják a román honvédelem ügyét. Az idegenek még most is sokkal könnyebben tudnak Romániában elhelyezkedni, mint a külföldi románok, akik csak nehezen juthatnak be az országba. Javasolja, hogy a közigazgatásban és a vállalatoknál is érvényesítsék az arány-

A Stavisky-ügy parlamenti vizsgálóbizottsága előtt

Szembesítették a volt miniszterelnököt a volt párisi rendőrfőnökkel

Daladier és Chiappe dühös összecsapása — Igaz-e, hogy baloldali puccsra készül Frot volt belügyminiszter — De Laroche ezredes aláíratotta Chiappe vallomását

Az eltűnt ékszerek nyomában

Páris, március 11.

A Stavisky-ügyben kiküldött parlamenti vizsgálóbizottság legizgalmasabb napja pénteken volt. Ekkor történt meg Chiappe volt párisi rendőrfőnök és Daladier volt miniszterelnök szembesítése. Chiappet Daladier függesztette fel s így a két ember, vagy inkább két politikus — ma már Chiappe is politikus — találkozása elé nagy izgalommal tekintettek úgy politikai, mint társadalmi körökben.

A bizottság előbb Daladiert hallgatta ki. A volt miniszterelnöknek arra kellett felelnie, hogy miért függesztette fel Chiappet, azért, mert bűnösnek tartotta-e a Stavisky-panamában, vagy azért, mert nem tartotta alkalmasnak arra, hogy a rendőrség élén kellő eréllyel védje meg a köztársaságot?

Daladier higgadtan és nyugodtan válaszolt. Kijelentette, hogy Chiappet nem tartotta bűnösnek, tehát nem azért mozdította el. Az elmozdítás magasabb érdekekből történt, főként azért, hogy az utcát megnyugtassa. Annak a jelöl, hogy a rendőrfőnököt tisztakezü embernek tartotta, nem is bocsátotta el egyszerűen a magas állásból, hanem felajánlotta neki a ma-
rkokói követséget, amit azonban Chiappe visszautasított.

A vallomás után beszólították Chiappet — és megtörtént az izgalmas szembesítés. Ez már nem volt olyan nyugodt és méltóságteljes, mint a volt miniszterelnök vallomása.

Chiappe vádaskodni kezdett.

Hangoztatta, hogy Daladiernak volt tudomása Frot belügyminiszter titkos szándékairól s mégsem tett ellene semmit. Ez aztán kihozta a sodrából Daladiert is.

Súlyos vádak és kitételek röpködtek a levegőben mindkét oldalról mindaddig, amíg Chiappet el nem pezelték.

Arról, hogy a volt rendőrfőnök és a volt miniszterelnök miket kiabáltak egymásra, a bizottság nem adott ki sem hivatalos, sem másféle jelentést.

Daladier után a bizottság De Laroche ezredesét hallgatta ki. Az ezredesnek Chiappe állításával kapcsolatban kellett felvilágosításokkal szolgálnia. Igaz-e, hogy Frot belügyminiszter baloldali gárdát szervezett s igaz-e, hogy baloldali puccsra készült, amit gárdája segítségével hajtott volna végre?

Az ezredes mindenben megerősítette

Chiappe vallomását. Frot szerinte is neszedelmes baloldali forradalmár volt, aki valóban készült a puccsra.

De Laroche után a bizottság újra Daladiert kérte. Közölte veie az elhangzott vallomásokat s aztán feltette a kérdést, hogy mi a véleménye, valóban olyan veszedelmes szándékai voltak Frot belügyminiszternek?

Daladier kijelentette, hogy Frot valóban nagyravágó volt, tudja, hogy pályázott a miniszterelnökségre azonban szándékait csak alkotmányos uton akarta megvalósítani. A Frot-va kapcsolatban elhangzott vallomásokat legalábbis nagyon túlzottnak és elfogultnak tartja.

MI TÖRTÉNT A KÉT VOLT MINISZTERNEK KÜLDÖTT IDÉZŐVEL?

Daladier kihallgatása után a bizottság tisztázta, hogy Daladier és Durand volt miniszterek miért nem jelentek meg a kihallgatáson, amikor szabályszerű idézőt kaptak. A bizottság megállapította, hogy a rendőrség ugyan kibocsátotta az idézőket, a címzetekhez azonban nem juttattak el azokat, mert az egyik rendőrtiszt tévedésből az idézőt becsusztatta a Stavisky ügy aktái közé s azok csak most kerültek elő.

Igy aztán a bizottság igazoltnak vette a két volt miniszter elmaradását.

A párisi Semmitőszék egyébként elren-

delte, hogy a Stavisky-ügyet Bayonneból tegyék át Párisba s szállítsák oda az ügyben letartóztatott foglyokat is, mert a nyomozás súlypontja most már Párisra esik.

Az interpellációkra mégsem Tatarescu minisztereinek, hanem lamandi belügyi alminiszter válaszolt, hangoztatva, hogy a kormány megteszi kötelességét az államérdekek védelmében.

A SZENATUSBAN

a helyi és központi revíziós bizottságoktól szóló törvény egyik szakaszát módosító javaslat megszavazása kapcsán nagy veszekedés támadt D. R. Joanitescu nemzeti-parasztpárti és a többségi szenátorok között. A szavazás eredménye ugyanis 65 volt 12 ellenében. Joanitescu azt állította, hogy meghamisították az eredményt, mert hiszen a szavazáskor nem is volt jelen ennyi szenátor. A veszekedés annyira elmergesedett, hogy majdnem verekedésre került sor, ennek azonban az elnök elejét vette azzal, hogy felfüggesztette az ülést.

HOL VANNAK AZ ELTÜNTETETT ÉKSZEREK

Az eltűntetett ékszerek utáni nyomozás nagy lendülettel halad előre. A párisi vizsgálóbírónak sikerült megállapítania, hogy Staviskynak páncélszekrénye volt a Credit Lyonnaise bankban, illetve ennek egyik fiókjában is. A páncélszekrényt felbontották. Fontos iratokat kaptak benne s aztán újabb csekkszelvényeket.

Négyszázhárom új csekkszelvény került elő többmillió frank értékben. Az egyik szelvényen Proust radikális képviselő neve állott. A képviselő 2 és fél millió lejtt vett föl Staviskytól a csekkszelvény tanúsága szerint.

Jelentkeztek újabb tanúk is, akik szerint Stavisky nagy letéteket helyezett el a belga és angol bankokban. Lehet, hogy ezekben a külföldi bankokban van az ékszerek nagyrésze is. Egy kis résznek ugyanis már a nyomára akadnak. Az egyik orleansi bankban akadtak rá Stavisky egy újabb „rejtekhelyére”. Itt is voltak iratok és

mintegy másfélmillió frank értékű ékszer.

Az eltűnt ékszerek egész értékét azonban

Kiáradt a Kisküküllő

Az áradás a vasuti töltés is fenyegeti

Bukarest, március 11.

A vasutigazgatóság Medgyesről érkezett jelentés szerint a Kisküküllő vize kiöntött, elárasztotta a part vidékét és már

a vasutonalat fenyegeti.

Csütörtökön kerül a parlament elé az új konverziós javaslat

Bukarest, március 11.

Az Adeverul azt az értesülését közli, hogy Dumitrescu Puiu, az uralkodó magántitkára, benyújtotta lemondását állásáról. A lemondást a király elfogadta.

Balázsfalva közelében a vasuti töltés állandó veszélyben forog.

Ha az áradás tovább tart, a vasutvonalat a víz átszakítással fenyegeti.

A vasut kőgáttakkal akarja biztosítani a fenyegetett partrészletet.

A Nemzeti Bank igazgatótanácsa Bratianu Dinu pártelnök, valamint a fővárosi és vidéki nagyobb bankok igazgatóinak részvételével szombaton ülést tartott, amelyen az adósságrendezési törvényjavaslatot vitatták meg. Az Adeverul szerint a javaslatot hétfőn hozzák nyilvánosságra s Tatarescu miniszterelnök csütörtökön terjeszti be a parlamentbe.

Lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó R-t. Brassó-Brassó.